

सामुदायिक पशुसेवा सहायक
Community Livestock Assistant

छोटो अवधिको पाठ्यक्रम
(दक्षतामा आधारित)

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पाठ्यक्रम विकास तथा समकक्षता निर्धारण महाशाखा
सानोठिमी, भक्तपुर
२०७९ (2022 AD)

विषय सूची

परिचय:	१
लक्ष्य:	१
उद्देश्य:	१
पाठ्यक्रम विवरण र संरचना:	१
पाठ्यक्रमको विशेषता:	१
तालिम अवधि:	१
लक्षित समूह:	१
लक्षित स्थान:	१
प्रशिक्षार्थी संख्या:	१
प्रशिक्षणको भाषा:	२
प्रशिक्षार्थी उपस्थिति:	२
प्रवेश मापदण्ड:	२
प्रशिक्षकको योग्यता:	२
प्रशिक्षक-प्रशिक्षार्थीको अनुपात:	२
प्रशिक्षणका माध्यम र सामग्री:	२
प्रशिक्षण विधि:	२
प्रशिक्षार्थी मूल्यांकन:	२
प्रशिक्षार्थी मूल्याङ्कन ग्रेड निर्धारण:	३
प्रमाण-पत्र प्रदान:	३
सीप परीक्षणको व्यवस्था:	३
प्रशिक्षण सम्बन्धी सुझाव:	३
पाठ्यक्रम कार्यान्वयनको लागि सुझाव:	३
पाठ्यक्रम संरचना (Curriculum Structure):	४
मोड्युल क्रम Module Sequence:	५
मोड्युल १: परिचय Introduction	७
मोड्युल २: पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health	९
मोड्युल ३: उद्यमशीलता विकास Entrepreneurship Development	१८
मोड्युल ४: नियमित फार्म व्यवस्थापन Routine Farm Management	२२
मोड्युल ५: आहार व्यवस्थापन Nutrition Management	३८
मोड्युल ६: पशुपन्छी स्वास्थ्य व्यवस्थापन Livestock Health Management	४९
मोड्युल ७: प्रजनन व्यवस्थापन Breeding Management	७२
मोड्युल ८: पशु/पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन Livestock Production Management	८१
मोड्युल ९: बजारीकरण तथा प्रचार प्रसार Marketing and Extension	८९
परियोजना	९६
औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू Tools, Equipment and Materials	९८
आवश्यक स्टेसनरीहरू Stationaries	१००
पूर्वाधार तथा सुविधाहरू Infrastructure and Facilities	१०१
आभार Acknowledgements	१०२

परिचय:

यो पाठ्यक्रम दक्षतामा आधारित पाठ्यक्रम (Competency-based Curriculum) हो। यस पाठ्यक्रमले प्रशिक्षकहरूलाई सम्बन्धित पेशाको लागि आवश्यक पर्ने आधारभूत ज्ञान तथा सीपहरू प्रदर्शन तथा प्रशिक्षण गर्न र प्रशिक्षार्थीहरूलाई व्यक्तिगत एवम् औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरूको सुरक्षालाई पहिलो प्राथमिकता दिएर प्रयोगात्मक अभ्यास मार्फत सीप प्राप्त गर्न र दक्ष हुन मार्ग निर्देशन प्रदान गर्दछ। यस पाठ्यक्रममा आधारित रहेर सञ्चालित तालिम कार्यक्रमबाट उत्पादित जनशक्ति सम्बन्धीत पेशाको लागि आवश्यक पर्ने सीपहरूमा दक्षता हासिल गरेर अथवा आफूसँग भएका परम्परागत सीप र ज्ञानलाई समेत नवीनतम प्रविधि अनुसार सुधार गरी बजार सान्दर्भिक सक्षम पेशाकर्मीको रूपमा स्वरोजगार हुन अथवा सम्बन्धीत उद्योग व्यवसायमा रोजगारी प्राप्त गर्न समर्थ हुनेछन्।

लक्ष्य:

सम्बन्धीत क्षेत्रमा सीपयुक्त जनशक्ति उत्पादन गरी रोजगारी तथा स्वरोजगारका अवसरहरू सिर्जना गर्ने।

उद्देश्य:

यस पाठ्यक्रममा आधारित रहेर सञ्चालित तालिम कार्यक्रमको अन्तमा प्रशिक्षार्थीहरूले निम्न कार्यहरू गर्न सक्नेछन्:

- पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा व्यवस्थापन गर्न
- नियमित फार्म व्यवस्थापन गर्न
- आहार व्यवस्थापन गर्न
- पशुपन्छी स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्न
- प्रजनन व्यवस्थापन गर्न
- पशु/पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन गर्न
- बजारिकरण तथा प्रचार प्रसार गर्न
- व्यावसायिक योजना बनाउन
- रोजगार तथा स्वरोजगार भई सीपलाई श्रमसँग आवद्ध गर्न

पाठ्यक्रम विवरण र संरचना:

यो पाठ्यक्रम सामुदायिक पशुसेवा सहायक (Community Livestock Assistant) ले सम्पादन गर्ने कार्यमा आधारित छ र उक्त कार्यहरूलाई विभिन्न मोड्युलहरूमा समावेश गरिएको छ। यस पाठ्यक्रमले प्रशिक्षार्थीहरूलाई आफ्नो आवश्यकता र सहजता अनुरूपका मोड्युल/हरू मात्र अध्ययन गर्ने सुविधा पनि प्रदान गर्दछ। साथै यसमा व्यक्तिगत सुरक्षा र स्वास्थ्य सम्बन्धी मोड्युल र उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी मोड्युल पनि समावेश गरिएको छ (पाठ्य संरचना हेर्नुहोस्)।

पाठ्यक्रमको विशेषता:

यो पाठ्यक्रम दक्षतामा आधारित पाठ्यक्रम भएकोले यसमा प्रशिक्षार्थी केन्द्रित सिकाइलाई अनिवार्य गर्दछ। यस पाठ्यक्रमको ८० प्रतिशत समय सीप सिकाइमा र २० प्रतिशत समय सैद्धान्तिक ज्ञानको लागि छुट्याइएको छ। तसर्थ, यस पाठ्यक्रमको जोड पाठ्यक्रममा समावेश गरिएको सीपहरू प्रदान गर्न वा सिकाउनमा हुनेछ।

तालिम अवधि:

१६० घण्टा

लक्षित समूह:

- औपचारिक प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम प्राप्त गर्न इच्छुक युवाहरू
- वेरोजगार युवाहरू

लक्षित स्थान:

यस पाठ्यक्रम बमोजिम तालिम कार्यक्रम सञ्चालन हुन सक्ने कुनै पनि स्थान

प्रशिक्षार्थी संख्या:

एक समूहमा अधिकतम २० जना

प्रशिक्षणको भाषा:

प्रशिक्षणको भाषा नेपाली हुनेछ। यद्यपी, छलफल स्थानीय भाषामा र प्राविधिक शब्दावलीहरू (Technical Terminologies) अंग्रेजीमा उल्लेख हुन सक्नेछन्।

प्रशिक्षार्थी उपस्थिति:

तालिम अवधिभर प्रशिक्षार्थीको उपस्थिति प्रत्येक मोड्युलमा कम्तीमा ९०% पुगेको हुनु पर्नेछ अन्यथा प्रमाणपत्र पाउन योग्य मानिने छैन।

प्रवेश मापदण्ड:

निम्न आधार पूरा गरेका व्यक्तिहरू यस तालिममा प्रवेश पाउनेछन्।

- आधारभूत शिक्षा (८ कक्षा) उत्तिर्ण र १८ वर्ष उमेर पुगेका नागरिकहरू।
- सञ्चालित प्रवेश परीक्षा उत्तीर्ण गरेका व्यक्तिहरू।

प्रशिक्षकको योग्यता:

- सम्बन्धीत विषयमा डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तह अथवा राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिबाट न्यूनतम तह ३ अथवा सो सरहको डिग्री प्राप्त गरी १ वर्षको प्रशिक्षण अनुभव हासिल गरेको र कम्तिमा १ हप्ताको प्रशिक्षक प्रशिक्षण (Training of Trainers) तालिम प्राप्त; अथवा
- सम्बन्धीत विषयमा प्रि-डिप्लोमा तह अथवा राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिबाट न्यूनतम तह २ अथवा सो सरहको डिग्री प्राप्त गरी ३ वर्षको प्रशिक्षण अनुभव हासिल गरेको र कम्तिमा १ हप्ताको प्रशिक्षक प्रशिक्षण (Training of Trainers) तालिम प्राप्त;

प्रशिक्षक-प्रशिक्षार्थीको अनुपात:

- प्रयोगात्मक कक्षाको लागि अनुपात १:१०
- सैद्धान्तिक कक्षाको लागि अनुपात १:२०

प्रशिक्षणका माध्यम र सामग्री:

प्रभावकारी प्रशिक्षण तथा प्रदर्शनका लागि आवश्यक सामग्रीहरू:

- हातेपुस्तिका (Handsout), रुजु सूची (Checklist)
- डिस्प्ले नमूनाहरू, फिल्म चार्ट, पोष्टर, बोर्ड
- श्रव्यदृश्य सामग्री, मल्टिमिडिया प्रोजेक्टर
- कम्प्युटरमा आधारित प्रशिक्षण सामग्री (इन्टरनेटमा उपलब्ध शिक्षण सामग्री, अन्तरक्रियात्मक भिडियो)
- वास्तविक वस्तु (Real Object)

प्रशिक्षण विधि:

यस पाठ्यक्रममा आधारित रहेर तालिम सञ्चालन गर्दा वयस्क सिकाइ रणनीति अवलम्बन गरिनेछ र प्रशिक्षणको क्रममा उदाहरणयुक्त व्याख्या (Illustrated Talk), छलफल (Discussion), प्रदर्शन (Demonstration), समूह कार्य (Teamwork), निर्देशित अभ्यास (Guided Practice), एकल अभ्यास (Individual Practice), लगायत नविनतम प्रशिक्षण विधिहरू प्रयोग गरिनेछ।

प्रशिक्षार्थी मूल्यांकन:

- प्रशिक्षार्थीहरूले प्राप्त गरेको सीपको मूल्यांकन सम्बन्धीत प्रशिक्षकले नियमित रूपमा गर्नुपर्नेछ।
- प्रशिक्षार्थीहरूले सिकेको सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञानको मूल्यांकन सम्बन्धीत प्रशिक्षकले मौखिक वा लिखित परीक्षाद्वारा गर्नुपर्नेछ।
- प्रशिक्षार्थी सफल हुन प्रत्येक मोड्युलको प्रयोगात्मक र सैद्धान्तिक दुबै मूल्यांकन गरी कम्तीमा ६० प्रतिशत अंक प्राप्त गर्नुपर्नेछ।
- प्रत्येक मोड्युलमा कम्तिमा १ वटा आन्तरिक मूल्यांकन र तालिमको अन्तमा एउटा प्रयोगात्मक र सैद्धान्तिक परीक्षा सम्बन्धीत संस्थाले नै लिनुपर्नेछ।
- प्रवेश परीक्षा तोकिए बमोजिम अथवा सम्बन्धीत संस्थाले नै सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

प्रशिक्षार्थी मूल्याङ्कन ग्रेड निर्धारण:

क्र.सं.	उपलब्धि प्रतिशत	स्तरीकृत अङ्क	अक्षरमा उपलब्धिस्तर	उपलब्धि स्तरको व्याख्या
१	९० र सोभन्दा माथि	४.०	A+	सर्वोत्तम (Outstanding)
२	८० र सोभन्दा माथि ९० भन्दा कम	३.६	A	अत्युत्तम (Excellent)
३	७० र सोभन्दा माथि ८० भन्दा कम	३.२	B+	उत्कृष्ट (Very Good)
४	६० र सोभन्दा माथि ७० भन्दा कम	२.८	B	उत्तम (Good)
५	६० भन्दा कम	-	NG	अवर्गीकृत (Not Graded)

प्रमाणपत्र प्रदान:

यो पाठ्यक्रम अनुसार सञ्चालित तालिम सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्ने प्रशिक्षार्थीहरूलाई सम्बन्धीत तालिम दिने संस्थाले प्रमाणपत्र प्रदान गर्नेछ। प्रशिक्षार्थीले पाठ्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिम मोड्युल क्रम (Module Sequence) अनुसारका केही मोड्युलहरूमात्र सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेमा पनि प्रशिक्षार्थीले दिएको निवेदनको आधारमा उक्त मोड्युलहरू उल्लेख गरी सम्बन्धीत तालिम दिने संस्थाले प्रमाणपत्र प्रदान गर्नेछ।

सीप परीक्षणको व्यवस्था:

यो तालिम सफलतापूर्वक सम्पन्न गरी प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका प्रशिक्षार्थीहरूले राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिद्वारा निर्धारण गरिएको मापदण्ड पूरा गरेमा सम्बन्धीत पेशाको तह १ को सीप परीक्षण परीक्षामा सहभागी हुन सक्नेछन्।

प्रशिक्षण सम्बन्धी सुझाव:

१. प्रशिक्षण पूर्व पाठ्यक्रम पूर्णरूपमा अध्ययन गरी पाठयोजना तयार गर्ने, गराउने।
२. प्रश्नोत्तर सत्र (Question Answer session) को व्यवस्था गर्ने।
३. ८० प्रतिशत समय अभ्यासको लागि छुट्याउने।
४. पाठ्यक्रमको बारेमा प्रशिक्षार्थीहरूलाई जानकारी गराउने।
५. प्रशिक्षार्थी स्पष्ट नहुन्जेलसम्म प्रशिक्षकले सैद्धान्तिक विषयवस्तुलाई प्रभावकारी ढङ्गबाट प्रशिक्षण गर्ने र सीप प्रदर्शन गर्ने।
६. सिकारुलाई सीप अभ्यास गर्नु पूर्व व्यक्तिगत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा, औजार, उपकरण प्रयोग तथा सुरक्षा अनिवार्य र सुनिश्चित गर्ने, गराउने।
७. एकल अभ्यास पूर्व पर्याप्त निर्देशित अभ्यास (Guided Practice) गर्ने, गराउने।
८. प्रशिक्षार्थीहरूलाई अन्तर्क्रिया गर्न प्रोत्साहित गर्ने।
९. प्रशिक्षार्थी केन्द्रित सिकाइ पद्धति अवलम्बन गर्ने।
१०. प्रशिक्षार्थीहरूलाई पर्याप्त सिकाइ सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने।
११. प्रशिक्षण तथा अभ्यासको समयमा हर समय प्रशिक्षक उपलब्ध हुने।
१२. प्रशिक्षार्थीहरूलाई नियमित उपस्थितिको लागि प्रोत्साहन गर्ने र उनीहरूको हाजिर अभिलेख राख्ने।
१३. अभ्यासको क्रममा आवश्यकता अनुसार पृष्ठपोषण दिने।
१४. सिकारुले स्वतन्त्र ढङ्गबाट सीप सम्पादन गर्न सक्ने सुनिश्चित गर्ने, गराउने।
१५. सिकारुले सीप सिकाइको क्रममा उत्पादन गरेको बस्तु भए त्यसको मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने।
१६. तालिममा हरित टिभिइटी (Green TVET) र प्रशिक्षार्थीहरूको रोजगार सीपहरू (Communication Skills, Thinking Skills, Interpersonal Skills, Technology and Information Technology Skills, Planning and Resource Management Skills and Personal Qualities) तथा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरणको समेत विकास र कार्यान्वयन हुने गरी कार्य गर्ने, गराउने।

पाठ्यक्रम कार्यान्वयनको लागि सुझाव:

- सम्बन्धीत तालिम प्रदायक संस्था र तालिम कार्यक्रमको गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने आधिकारिक निकायबाट नियमित अनुगमन गर्ने र पाठ्यक्रम कार्यान्वयन भएको सुनिश्चित गर्ने।

- सम्बन्धीत तालिम प्रदायक सस्थाले रोजगारदाता तथा अन्य सरोकारवालाहरूसँग समन्वय तथा सहकार्य गरी प्रशिक्षार्थीहरूको रोजगार तथा स्व-रोजगारको लागि सहजिकरण गर्ने।
- प्रशिक्षार्थीहरूलाई रोजगार तथा स्व-रोजगार सम्बन्धी परामर्श प्रदान गर्ने, गराउने।
- प्रशिक्षार्थीहरूको आवश्यक व्यक्तिगत विवरण, रोजगार/स्वरोजगारको अवस्था आदिको अभिलेख राख्ने र नियमित अद्यावधिक गर्ने।
- पाठ्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा तोकिए बमोजिमको कार्य सम्पादन क्षमतामा नकारात्मक असर नपर्ने गरी आवश्यकता अनुसार पाठ्यक्रममा सुधार गर्न सकिनेछ र आवश्यकता अनुसार थप सीप प्रदान गर्न सकिनेछ।
- सरोकारवालाहरूले पाठ्यक्रम सुधारको लागि सम्बन्धीत निकाय (पाठ्यक्रम विकास तथा समकक्षता निर्धारण महाशाखा, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्) मा औपचारिक रूपमा पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने।

पाठ्यक्रम संरचना (Curriculum Structure):

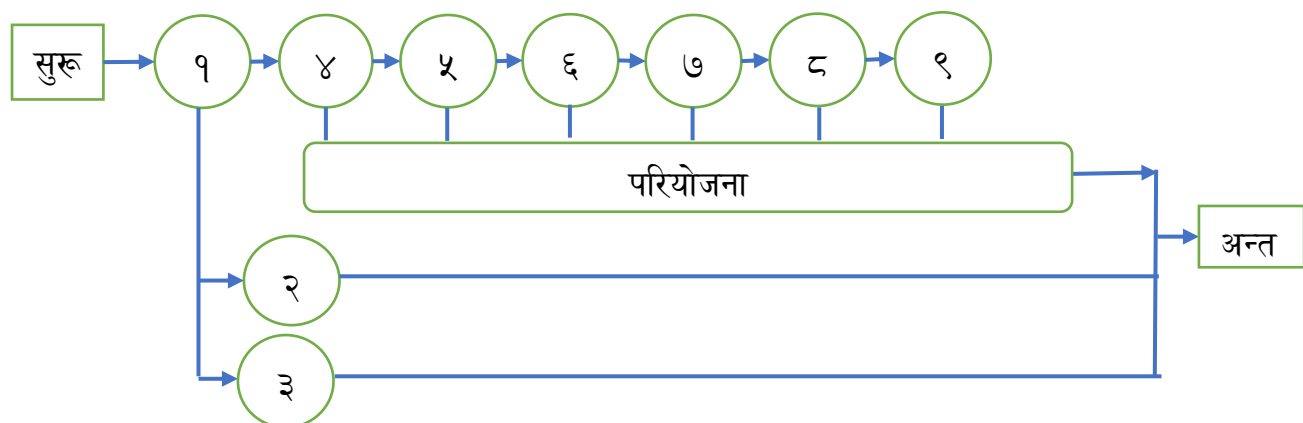
पेशा Occupation: वरिष्ठा Barista
समय (Duration): सैद्धान्तिक ४९.० घण्टा + व्यावहारिक १११.० घण्टा = १६० घण्टा

मोड्युल #	शिर्षक	स्वभाव	सैद्धान्तिक (सै)	व्यावहारिक (ब्या)	जम्मा
मोड्युल १	परिचय Introduction	सै	१०.०	-	१०.०
मोड्युल २	पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health	सै + ब्या	४.०	१२.०	१६.०
मोड्युल ३	उद्यमशीलता विकास Entrepreneurship Development	सै + ब्या	३.०	११.०	१४.०
मोड्युल ४	नियमित फार्म व्यवस्थापन Routine Farm Management	सै + ब्या	६.५	१७.५	२४.०
मोड्युल ५	Nutrition व्यवस्थापन गर्ने	सै + ब्या	५.५	१३.०	१८.५
मोड्युल ६	पशुपन्छी स्वास्थ्य व्यवस्थापन Livestock Health Management	सै + ब्या	९.०	२३.५	३२.५
मोड्युल ७	Breeding Management प्रजनन व्यवस्थापन	सै + ब्या	६.०	९.५	१५.५
मोड्युल ८	पशु/पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन	सै + ब्या	२.५	७.०	९.५
मोड्युल ९	बजारिकरण तथा प्रचार प्रसार	सै + ब्या	२.५	६.५	९.०
	जम्मा		४९.०	१००.०	१४९
परियोजना					११.०
परियोजना	परियोजना (बाखा पालन गर्ने) <ul style="list-style-type: none"> • योजना तयार गर्ने। • खोरको व्यवस्थापन गर्ने। • उन्नत जातको माउ तथा बोक्या व्यवस्थापन गर्ने। • साइलेज (Silage) बनाउने। • दाना तयार गर्ने। • Vaccination गर्ने (PPR र FMD को लागि) • Castration गर्ने • फिकल टेस्ट को लागि नमूना संकलन गर्ने • Deworming र Dipping गर्ने 				११.०

मोड्युल #	शिर्षक	स्वभाव	सैद्धान्तिक (सै)	व्यावहारिक (व्या)	जम्मा
	<ul style="list-style-type: none"> शारिरिक तौल मापन गर्ने (टेप विधिबाट) सिङ र खुर काट्ने मासु प्याकेजिङ्ग गरी विक्रि गर्ने 				
				जम्मा	१६०

मोड्युल क्रम Module Sequence:

प्रस्तुत मोड्युल क्रमले पाठ्यक्रममा मोड्युल १ बाट सुरु हुने ९ मोड्युलहरू छन् भनी संकेत गर्छ। एकपटक मोड्युल १ पूरा भएपछि, प्रशिक्षार्थीहरू क्रमबद्ध रूपमा मोड्युल ४, ५, ६, ७, ८ र ९ मा जान सक्नेछन्। मोड्युल २ र मोड्युल ३ लाई मोड्युल १ पश्चात समानान्तर रूपमा आवश्यकता अनुसार लागू गर्न सकिनेछ। परियोजना मोड्युल ४ सँगै सुरु गर्न गराउन सकिनेछ। प्रशिक्षार्थीहरूले निर्धारित मोड्युलहरू एउटै तालिम कार्यक्रमको अवधिमा अथवा तालिम कार्यक्रमको उपलब्धता, प्रशिक्षार्थीको आफ्नो आवश्यकता र सहजता अनुरूप फरक-फरक समयमा सञ्चालन हुने तालिम कार्यक्रममा समेत सहभागी भै प्रशिक्षित हुन सक्नेछन्।

मोड्युल १
पेशागत परिचय
Occupation Introduction

मोड्युल १: परिचय Introduction

विवरण (Description): यस मोड्युलमा पेशाको विषयमा र गर्नपर्ने कार्यहरूको संक्षिप्त जानकारी, पेशाको मर्यादा, पेशामा रहेर “गर्न हुने” र “गर्न नहुने” कार्यहरू र प्रयोग हुने आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू सम्बन्धी आधारभूत विषयवस्तुहरू सम्बन्धी ज्ञान तथा सीपहरू समावेश गरिएका छन्।

मोड्युल परिणाम (Module Outcomes): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरू पेशाको विषयमा र यस पेशा अन्तर्गत गर्नपर्ने कार्यहरू, पेशाको मर्यादा, पेशामा रहेर “गर्न हुने” र “गर्न नहुने” कार्यहरू र प्रयोग हुने औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरूको बारेमा जानकार हुनेछन्।

विषयवस्तु

१. पेशाको पृष्ठभूमी, परिभाषा, कार्यक्षेत्र, महत्व र सम्भावनाबारे जानकारी।
२. पेशाको मर्यादा, पेशामा रहेर “गर्न हुने” र “गर्न नहुने” कार्यहरूको बारेमा जानकारी।
३. पेशा अन्तर्गत गरिने कार्यहरूको बारेमा संक्षिप्त जानकारी।
४. पेशामा प्रयोग हुने औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरूको परिचय तथा पहिचान
५. पशु कल्याण (Animal welfare), दुवानी मापदण्ड, क्वारेन्टाइन, प्रजनन नीति।

समय (Duration): १० घण्टा

मोड्युल २
पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य
Occupational Safety and Health

मोड्युल २: पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health

विवरण (Description): यस मोड्युलमा पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य सम्बन्धी आवश्यक ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।
मोड्युल परिणाम (Module Outcomes): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरूले व्यक्तिगत सुरक्षाको खतराका कारणहरू व्याख्या गर्न, व्यक्तिगत साथै औजार, उपकरण, सामग्री, कार्यस्थल र वातावरणको सुरक्षा सुनिश्चित गर्न र कार्यस्थलमा आधारभूत प्राथमिक स्वास्थ्य-सेवा प्रदान गर्न सक्षम हुनेछन्।
कार्यहरू:
१. व्यक्तिगत सरसफाई कायम गर्ने Maintain Personal hygiene
२. व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण प्रयोग गर्ने Use Personal Protective Equipment (PPE)
३. कार्यस्थलको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने Ensure Workplace safety
४. औजार र उपकरणको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने Ensure Tools and Equipment safety
५. आगलागी हुनबाट सुरक्षा गर्ने Protect from Fire Hazard
६. प्राथमिक उपचार गर्ने Provide Basic First-aid Service
७. कार्यस्थलको फोहर व्यवस्थापन गर्ने Manage Workplace Garbage
समय (Duration): सैद्धान्तिक ४ घण्टा + व्यावहारिक १२ घण्टा = १६ घण्टा

Module: पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health
Task: १ व्यक्तिगत सरसफाई कायम गर्ने Maintain Personal hygiene
समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१. आवश्यक जानकारी लिने। २. व्यक्तिगत सरसफाई कायम गर्न: <ul style="list-style-type: none"> नियमित स्नान गर्ने। नियमित मुख धुने र अनुहार सफा राख्ने। नियमित सावुन पानी वा स्यानिटाइजरले हात सफा गर्ने। नियमित नङ्ग काट्ने र सफा गर्ने। आवश्यकता अनुसार कपाल काट्ने, कोर्ने र मिलाउने। तोकिए बमोमिम सफा कपडा लगाउने। कामको प्रकृति अनुरूप मिल्ने भए मात्र गरगहना, सजावट तथा सुगन्धित सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने। कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने। 	अवस्था (Condition): व्यक्तिगत सरसफाई सम्बन्धी मापदण्ड निर्दिष्ट कार्य (Task): व्यक्तिगत सरसफाई कायम गर्ने। मानक (Standard): <ul style="list-style-type: none"> पेशाको लागि निर्धारित व्यक्तिगत सरसफाई मापदण्ड अपनाएको सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाएको। 	व्यक्तिगत सरसफाई: <ul style="list-style-type: none"> परिचय र आवश्यकता मापदण्ड सरसफाई गर्न प्रयोग हुने सामग्रीहरूको पहिचान र प्रयोग सम्बन्धी जानकारी ग्रुमिङ (Grooming) सम्बन्धी जानकारी

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

व्यक्तिगत सरसफाई सम्बन्धी मापदण्ड र मापदण्ड बमोजिमका औजार, उपकरण र सामग्रीहरू

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- नङ्ग टोक्ने, नाक कोट्याउने, कान कोट्याउने, जथाभावी चिलाउने जस्तो कार्य नगर्ने।
- कार्यस्थलमा सूतीजन्य तथा मादक पदार्थ सेवन निषेध गर्ने।

Module: पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health

Task: २ व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण प्रयोग गर्ने। Use Personal Protective Equipment (PPE)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादनको उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. व्यक्तिगत सरसफाई गर्ने।३. काम गर्दा तोकिएको पोशाक लगाउने४. यस पेशाको लागि निर्धारण गरिएको व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण संकलन गर्ने।५. कामको प्रकृति अनुसार निम्न तथा यस पाठ्यक्रमको व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण सूचीमा उल्लेख गरिएका व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने।<ol style="list-style-type: none">क. नेत्र रक्षक उपकरण (Eye protectors)ख. श्रवण रक्षक उपकरण Hearing protectorsग. स्वासयन्त्र (Respiratory protector)घ. खुट्टा रक्षक उपकरण Footङ. हात रक्षक उपकरण Handच. टाउको रक्षक उपकरण Headछ. शरीर रक्षक कपडा Clothing६. कामको प्रकृति अनुसार कपाल नअल्झिने गरी व्यवस्थित गर्ने।७. कार्य समाप्त भए पछि प्रयोग गरिएका व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण तथा सामग्रीहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition):</p> <ul style="list-style-type: none">• कार्यस्थल• सम्बन्धित पेशाको लागि निर्धारित व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणको सूची र मापदण्ड <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण प्रयोग गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• कार्यचरणहरू क्रमिक रूपमा सम्पादन भएको।• व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू निर्धारित सूची र मापदण्ड बमोजिम प्रयोग गरिएको• सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाएको।• कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>व्यक्तिगत सुरक्षा सम्बन्धी उपकरण (PPE):</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय, प्रकार, पहिचान र मापदण्ड बमोजिम प्रयोग• दुर्घटनाका कारणहरू• सुरक्षा र सावधानीहरू• उपकरणको सरसफाई विधि• उपकरणको भण्डारण विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

निर्धारित व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणको सूची र मापदण्ड, सूची बमोजिमका व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- काम गर्दा असुरक्षाका कारकहरू जस्तै कस्सिएको वा ज्यादै खुकुलो कपडा नलगाउने।
- कामबाट ध्यान हटाउने कारकहरू जस्तै मोबाइल फोनको प्रयोग नगर्ने।
- कार्यस्थलमा सूतीजन्य तथा मादक पदार्थ सेवन निषेध गर्ने।

Module: पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health

Task: ३ कार्यस्थलको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने Ensure Workplace Safety

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादनको उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">आवश्यक जानकारी लिने।आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने।कार्यस्थल सुरक्षाको सुनिश्चितताको लागि:<ul style="list-style-type: none">कार्यस्थल सफा राख्ने (Neat & tidy)कार्यस्थलको भुँडो नचिप्लिने र चिल्लो रहित (Non Slippery & Non-Oily) भएको सुनिश्चित गर्ने।कार्यस्थलमा प्रयोग गरिने औजारहरू व्यवस्थित ढंगले राख्ने।उपकरणहरूलाई आवश्यकता अनुसार सुरक्षा घेरा भित्र राख्ने।सुरक्षा सम्बन्धी संकेत तथा सुरक्षा चिन्हहरू सवैले देखिने र प्रष्ट बुझिने गरी राख्ने।प्रकाश र भेन्टिलेशनको पर्याप्त व्यवस्था भएको सुनिश्चित गर्ने।कार्यस्थलमा भएको दुर्घटना र सुरक्षा सम्बन्धी घटनाहरू सम्बन्धित निकायमा रिपोर्ट गर्ने।प्रयोग गरिएका औजार तथा उपकरण सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition):</p> <ul style="list-style-type: none">कार्यस्थलकार्यस्थल सुरक्षा मापदण्ड <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कार्यस्थलको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">कार्यस्थल सुरक्षा मापदण्ड पालना गरिएकोसुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाएको।कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>कार्यस्थलको सुरक्षा सुनिश्चितता:</p> <ul style="list-style-type: none">कार्यस्थल सुरक्षा मापदण्डकार्यस्थल सफा राख्ने विधिऔजार र सामग्रीहरूको भण्डारण प्रकृयासुरक्षा घेराको परिभाषा र प्रयोग तथा महत्वसुरक्षा सम्बन्धी संकेत तथा जानकारीकार्य सम्पादनमा प्रकाश र भेन्टिलेशनको महत्वदुर्घटना सम्बन्धी सामान्य कानूनी जानकारी

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कार्यस्थल सुरक्षा मापदण्ड, मापदण्ड बमोजिमका कार्यस्थल सुरक्षाका सामग्रीहरू

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

कार्यस्थलमा सूतीजन्य तथा मादक पदार्थ सेवन निषेध गर्ने।

Module: पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health

Task: ४ औजार र उपकरणको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने Ensure Tools and Equipment Safety

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादनको उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">आवश्यक जानकारी लिने।आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने।औजार तथा उपकरणहरू नियमित मर्मत-सम्भार गरिएको सुनिश्चित गर्ने।औजार र उपकरण सुरक्षाको सुनिश्चितताको लागि:<ul style="list-style-type: none">औजार तथा उपकरणहरू नियमित मर्मत-सम्भार गरिएको सुनिश्चित गर्ने।चालु अवस्थामा रहेको औजार मात्र प्रयोग गर्ने।चालु अवस्थामा रहेको र पार्टपुर्जाहरू ठिक भएका उपकरणहरू मात्र प्रयोग गर्ने।निर्दिष्ट कार्यको लागि उपयुक्त औजारको मात्र प्रयोग गर्ने।उपकरणहरूलाई आवश्यकता अनुसार सुरक्षा घेरा भित्र राख्ने।प्रयोग गरिएका औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition):</p> <ul style="list-style-type: none">कार्यस्थलऔजार तथा उपकरण सुरक्षा मापदण्ड <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): औजार उपकरणको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">औजार तथा उपकरण सुरक्षा मापदण्ड प्रयोग गरिएको।औजार तथा उपकरणहरू नियमित मर्मत-सम्भार गरिएको सुनिश्चित गरिएको।औजार तथा उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाएको।कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>औजार उपकरण सम्बन्धी कार्य:</p> <ul style="list-style-type: none">औजार उपकरणहरूको सुरक्षा मापदण्डऔजार तथा उपकरणहरू मर्मत-सम्भारऔजार र सामग्रीहरूको भण्डारण

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औजार तथा उपकरण सुरक्षा मापदण्ड, व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण (Personal Protective Equipment), पेशागत कार्यको लागि आवश्यक पर्ने औजार तथा उपकरणहरू

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा चोटपटकबाट जोगिन शतर्क रहने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण (PPE) प्रयोग अनिवार्य गर्ने।
- कार्यस्थलमा सूतीजन्य तथा मादक पदार्थ सेवन निषेध गर्ने।

Module: पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health

Task: ५ आगलागी हुनबाट सुरक्षा गर्ने। Provide Fire Safety

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादनको उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">आवश्यक जानकारी लिने।आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने।आगलागी हुनबाट सुरक्षा गर्न:<ul style="list-style-type: none">आगलागी सम्बन्धी सुरक्षा मापदण्ड अध्ययन गर्ने।अत्याधिक प्रज्वलनशील पदार्थहरूलाई मापदण्ड बमोजिम व्यवस्थापन गर्ने।फायर सेफ्टी उपकरणको व्यवस्था गर्ने।फायर सेफ्टी उपकरण प्रयोग गर्ने तरिका अध्ययन गरी अभ्यास गर्ने।स्वास्थ्यको लागि हानीकारक जैविक तथा रासायनिक पदार्थहरू चुहिन वा पोखिन बाट बच्ने व्यवस्थापन भएको सुनिश्चित गर्ने।विद्युतीय उपकरण तथा तारहरू ठिक अवस्थामा रहेको सुनिश्चित गर्ने।काम सम्पन्न भए पछि आगोजन्य उपकरणहरू बन्द गरिएको सुनिश्चित गर्ने।प्रयोग गरिएका औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition):</p> <ul style="list-style-type: none">आगलागी सम्बन्धी सुरक्षा मापदण्डफायर सेफ्टी उपकरण सञ्चालन सम्बन्धी म्यानुअल।कार्यस्थल <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): आगलागी हुनबाट सुरक्षा गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">आगलागी सम्बन्धी सुरक्षा मापदण्ड बमोजिम व्यवस्था भएको।सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाएको।कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>आगलागीबाट हुने क्षति न्यूनीकरण:</p> <ul style="list-style-type: none">फायर सेफ्टी उपकरणहरूको पहिचान र प्रयोगआगलागी सम्बन्धी सुरक्षा मापदण्ड र उपकरण सञ्चालन विधिकार्यस्थलमा प्रयोग हुने विभिन्न रसायनको परिचय, प्रकार र प्रयोगआगलागी हुनसक्ने कारणहरूआगलागी हुनबाट बच्ने उपायहरूआगलागीमा सुरक्षित हुन अपनाउनु पर्ने उपाय तथा सावधानीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

फायर सेफ्टी उपकरणहरू, फायर सेफ्टी सञ्चालन गर्ने म्यानुअल

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण प्रयोग गर्ने।
- प्रज्वलनशील पदार्थहरूलाई व्यवस्थित ढंगबाट भण्डारण गर्ने।
- विद्युतीय उपकरणहरू चलाउँदा आगलागी हुनसक्ने भएकोले सावधान हुने।

Module: पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health

Task: ६ प्राथमिक उपचार गर्ने। Provide Basic First-aid Service

समय (Duration): सैद्धान्तिक १.० घण्टा + व्यावहारिक २.५ घण्टा = ३.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादनको उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१. आवश्यक जानकारी लिने।</p> <p>२. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने।</p> <p>३. प्राथमिक उपचार गर्नु अघि सर्जिकल पञ्चा, मास्क लगाउनुका साथै आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने।</p> <p>४. साबुन पानी अथवा स्यानिटाइजरले हात सफा गर्ने।</p> <p>५. विद्युतीय वस्तुसँगको जोखिम रहेको अवस्थामा कुचालक वस्तु जस्तै: ओभानो कपडा वा काठको लट्टीले विरामी/घाइतेलाई अलग गराउने।</p> <p>६. विरामी/घाइतेलाई सुरक्षित स्थानमा राखी आराम गराउने।</p> <p>काटेको/घाउचोट लागेकोमा प्राथमिक उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> रगत बगिरहेको भए काटेको/घाउचोट भएको भागलाई सफा रुमाल/कपडाको टुक्राले थिच्ने। रगत बगिरहेको भए काटेको/घाउचोट भएको भागलाई केही समय टाउको भन्दा माथि हुने गरी राख्ने। काटेको/घाउचोट भएको भागलाई केही समय टाउको भन्दा माथि लैजान नमिल्ने वा खुट्टामा काटेको भएमा काटेको भन्दा माथी कपडा वा रुमालले बाँध्ने। रगत बग्ने रोकिएपछि घाउलाई मनतातो पानीले सफा गर्ने। संक्रमण हुनबाट बचाउन घाउलाई पट्टीले बाध्ने। यदि धेरै रगत बगेमा अस्पताल पठाउने। <p>एलर्जीको प्राथमिक उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> एलर्जीको कारण पत्ता लगाउने। एलर्जी भएको भाग सुन्निएको भए मनतातो पानीले सेक्ने। धेरै एलर्जी भएमा अस्पताल पठाउने। <p>फ्याक्चरको प्राथमिक उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> फ्याक्चर भएको भागलाई stabilize गरी सुरक्षित स्थानमा राख्ने। मर्किएको भाग सुन्निएको भए look warm water ले सेक्ने। 	<p>अवस्था (Condition):</p> <ul style="list-style-type: none"> प्राथमिक उपचार म्यानुअल/मापदण्ड कार्यस्थल सिमूलेटेड प्यासेन्ट <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>साधारण प्राथमिक उपचार गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> उपचार म्यानुअल/मापदण्ड बमोजिम भएको। सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाएको। कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>प्राथमिक उपचार:</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय, महत्व प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kit) मा रहने सामानहरू प्राथमिक उपचार गर्ने विधि <ul style="list-style-type: none"> काटेको/घाउचोट लागेको, रगत बगेको एलर्जी भएको फ्याक्चर (Fracture) बेहोस भएको (कृत्रिम श्वास प्रश्वास विधि) सुरक्षा र सावधानीहरू

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादनको उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ul style="list-style-type: none"> • फ्याक्चर भएको भागमा काभ्रो (splinter) बाध्ने। • फ्याक्चर भएमा अस्पताल पठाउने। <p>जनावर वा किराले टोकेकोको प्राथमिक उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> • बिरामीलाई टोक्ने जनावर वा किराको पहिचान गर्ने। • टोकेको स्थानमा look warm water ले सफा गर्ने। • पानीमा बस्ने जनावरले टोकेको भए घाउलाई तातोपानीमा दुबाएर १० देखि १५ मिनेट राख्ने। • टोकेको भागमा पट्टी बाध्ने • बिरामीलाई अस्पताल पठाउने। <p>बेहोस भएकालाई प्राथमिक उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> • बिरामीको शरीरमा कसिएको कपडा भए फुकाल्ने यदि जाडो ठाँउमा भएमा वाक्लो कपडाले ढाकी न्यानो पारेर राख्ने। • खुल्ला हावा भएको ठाँउमा राख्ने। • श्वास फेर्न गाह्रो भए टाउकोलाई खुट्टा भन्दा १०-१२ इन्च माथि उटाएर राख्ने। • श्वास प्रश्वास भएको नभएको जाँच गर्ने • पल्स भएको नभएको जाँच गर्ने • आवश्यक परेमा कृत्रिम श्वास प्रश्वास गराउने। <p>७. आवश्यक थप उपचारको लागि तुरुन्तै नजिकै को स्वास्थ्य संस्थामा लैजाने।</p> <p>८. गम्भिर घटना भएमा घाइतेको विवरण र दुर्घटनाको कारण सम्बन्धित निकायमा रिपोर्ट गर्ने।</p> <p>९. प्रयोग गरिएका औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>१०. साबुन पानी अथवा स्यानिटाइजरले हात सफा गर्ने।</p> <p>११. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने।</p>		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण (Personal Protective Equipment), प्राथमिक उपचार बाक्स (First Aid Kit)
- प्राथमिक उपचार म्यानुअल/मापदण्ड,

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- घाइते वा बिरामीको वरिपरि भीड हुन नदिने;
- औषधिहरू जथाभावी प्रयोग नगर्ने, एलर्जी भएको भागमा नरगड्ने।
- नाक, कान घाँटीमा केहि वस्तु परेमा/अड्केमा नतात्ने, नठेल्ने, कानमा किराहरू छिरेमा सफा तेल हाल्ने र तुरुन्तै स्वास्थ्य संस्थामा जाने। आँखामा केहि वस्तु परेमा सफा पानीले आँखा सफा गर्ने। माड्ने काम नगर्ने। तुरुन्तै स्वास्थ्य संस्थामा जाने।

Module: पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य Occupational Safety and Health

Task: ७ कार्यस्थलको फोहरमैला व्यवस्थापन गर्ने। Manage Workplace Garbage

समय (Duration): सैद्धान्तिक १.० घण्टा + व्यावहारिक २.५ घण्टा = ३.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादनको उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने।४. कार्यस्थलबाट निस्कने फोहरमैलाको पहिचान गरी हानिकारक, रासायनिक, जैविक र अजैविक, फेरि प्रयोगमा ल्याउन (Recycle गर्न) सकिने, ठोस तथा तरल फोहरमैला छुट्याउने।५. फेरि प्रयोगमा ल्याउन सकिने फोहरमैलालाई फेरी प्रयोगमा ल्याउने अथवा सम्बन्धीत ठाउँमा सुरक्षित ढुवानी गरी पठाउने।६. प्रज्वलनशील तथा हानीकारक फोहरमैलालाई सुरक्षित भण्डारण गरी स्रोतमै पृथक्करण तथा प्रशोधन गरी सामान्य फोहरमैला सरह भए पछि सुरक्षित तरिकाले नष्ट गर्ने अथवा सम्बन्धीत ठाउँमा सुरक्षित ढुवानी गरी पठाउने।७. स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैला स्रोतमै पृथक्करण गरी प्रशोधन तथा व्यवस्थापन गर्ने।८. प्रयोग गरिएका औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू सफा तथा निर्मूलिकरण गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।९. साबुन पानी अथवा स्यानिटाइजरले हात सफा गर्ने।१०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition):</p> <ul style="list-style-type: none">• फोहरमैला व्यवस्थापन मापदण्ड• कार्यस्थल <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>कार्यस्थलको फोहरमैला व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• फोहरमैला व्यवस्थापन मापदण्ड बमोजिम।• सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाएको।	<p>फोहरमैला व्यवस्थापन:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• पहिचान, प्रकार र स्रोत• हानिकारक, रासायनिक, जैविक, अजैविक र स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन विधि• 3R's Principal• फोहरमैला व्यवस्थापन मापदण्ड र प्रचलित कानुन• वातावरण प्रदुषण नियन्त्रण गर्ने उपायहरू• सुरक्षा र सावधानीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण (Personal Protective Equipment), handling tools, waste collection containers, safe area allocated to dispose, फोहरमैला व्यवस्थापन मापदण्ड, फोहरमैला सम्बन्धी प्रचलित कानुन

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

प्रज्वलनशील तथा हानीकारक फोहरमैला वातावरणमा खुल्ला छोड्नु हुँदैन।

मोड्युल ३
उद्यमशिलता विकास
Entrepreneurship Development

मोड्युल ३: उद्यमशीलता विकास Entrepreneurship Development

विवरण (Description): यस मोड्युलमा उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।
मोड्युल परिणाम (Module Outcomes): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरूले व्यवसाय सञ्चालन गर्ने निर्णय लिन र व्यवसायिक योजना तयार गरी व्यवसाय सुरु गर्न सक्षम हुनेछन्।
कार्यहरू: १. उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गर्न निर्णय लिने Make Decision for establishment of Business Industry २. व्यवसाय योजना तयार गर्ने Prepare Business Plan
समय (Duration): सैद्धान्तिक ३ घण्टा + व्यावहारिक ११ घण्टा = १४ घण्टा

Module: उद्यमशीलता विकास Entrepreneurship Development
Task: १ उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गर्न निर्णय लिने Make Decision for Establishment of Business Industry
समय (Duration): सैद्धान्तिक १.० घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = ३.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१. आवश्यक जानकारी लिने। २. सम्भावित उद्योग व्यवसायको सूची तयार गर्ने। ३. उपयुक्त विकल्प छनोट गर्न तुलनात्मक अध्ययन गर्ने। <ul style="list-style-type: none"> स्व-मूल्याङ्कन गर्ने। व्यावसायिक विचारको मूल्याङ्कन गर्ने (SWOT Analysis)। ४. आफ्नो विज्ञता क्षेत्र भित्र पर्ने उपयुक्त उद्योग व्यवसाय छनोट गर्ने। ५. प्रतिवेदन तयार गर्ने। ६. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	अवस्था (Condition): <ul style="list-style-type: none"> औद्योगिक व्यवसाय ऐन निर्दिष्ट कार्य (Task): उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गर्ने निर्णय लिने। मानक (Standard): <ul style="list-style-type: none"> सम्भावित उद्योग व्यवसायको सूची तयार गरेको। उपयुक्त विकल्प छनोट गर्न स्व-मूल्याङ्कन र व्यावसायिक विचारको मूल्याङ्कन गरी तुलनात्मक अध्ययन गरेको। स्व-मूल्याङ्कन र व्यावसायिक विचारको मूल्याङ्कनको आधारमा आफ्नो विज्ञता क्षेत्र भित्र पर्ने उद्योग व्यवसाय छनोट गरिएको। 	उद्योग व्यवसाय: <ul style="list-style-type: none"> परिभाषा उद्योग व्यवसाय, स्वरोजगार र रोजगार विचको अन्तर सफल उद्यमीमा हुने गुणहरू नेपालमा सञ्चालित उद्योग व्यवसायहरू बारे संक्षिप्त जानकारी उद्योगको वर्गीकरण: <ul style="list-style-type: none"> लघु उद्यम, घरेलु उद्योग, साना उद्योग, मझौला उद्योग र ठुला उद्योग विचको अन्तर उर्जामूलक, उत्पादनमूलक, कृषि तथा वन पैदावारमा आधारित, खनिज, पूर्वाधार, पर्यटन, सूचना प्रविधि, संचार प्रविधि तथा सूचना प्रसारण प्रविधिमा आधारित उद्योग र सेवामूलक उद्योग विचको अन्तर जोखिम र संभावना: <ul style="list-style-type: none"> स्व-मूल्याङ्कन प्रकृया व्यवसायिक विचारको मूल्याङ्कन (SWOT) र सम्भावित व्यवसायको छनोट प्रकृया जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औद्योगिक व्यवसाय ऐन, स्वमूल्याङ्कन फाराम, व्यवसायिक विचार मूल्याङ्कन फाराम, प्रतिवेदन फाराम

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

Module: उद्यमशीलता विकास Entrepreneurship Development

Task: २ व्यवसाय योजना तयार गर्ने। Prepare Business Plan

समय (Duration): सैद्धान्तिक २.० घण्टा + व्यावहारिक ९.० घण्टा = ११.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१. आवश्यक जानकारी लिने।</p> <p>२. उद्यमीको बारेमा संक्षिप्त उल्लेख गर्ने।</p> <p>३. व्यवसायको ध्येय, उद्देश्य उल्लेख गर्ने।</p> <p>४. बजारीकरण योजना बनाउने।</p> <p>क. बस्तु वा सेवा पहिचान गर्ने।</p> <p>ख. व्यवसाय सञ्चालन हुने स्थान र वितरणको माध्यम निर्धारण गर्ने।</p> <p>ग. लक्षित ग्राहक पहिचान गर्ने।</p> <p>घ. प्रतिस्पर्धि विश्लेषण गर्ने।</p> <p>ङ. बजार हिस्सा आंकलन गर्ने।</p> <p>च. उत्पादन तथा विक्रि लक्ष्य निर्धारण गर्ने।</p> <p>छ. विक्रि तरिका र प्रवृद्धनका उपायहरू निर्धारण गर्ने।</p> <p>५. उत्पादन योजना तयार गर्ने।</p> <p>क. उत्पादन प्रकृया र विधि निर्धारण गर्ने।</p> <p>ख. आवश्यक स्थिर सम्पत्ति निर्धारण गर्ने।</p> <p>ग. स्थिर सम्पत्तिमा हासकट्टी निर्धारण गर्ने।</p> <p>६. व्यवसायको संगठनात्मक र व्यवस्थापन योजना तयार गर्ने।</p> <p>क. व्यवसायको स्वमित्वको संरचना निर्धारण गर्ने।</p> <p>ख. व्यवसायको आन्तरिक व्यवस्थापन संरचना निर्धारण गर्ने।</p> <p>ग. व्यवसायको बाह्य व्यवस्थापन श्रोत पहिचान गर्ने।</p> <p>घ. जनशक्तिको आवश्यकता पहिचान तथा निर्धारण गर्ने।</p> <p>ङ. व्यवसायको शिर्षभार खर्चहरू निर्धारण गर्ने।</p> <p>च. सञ्चालन योजना (Operation Plan) तयार गर्ने।</p> <p>७. वित्तीय योजना तयार गर्ने।</p> <p>क. कुल आवश्यक पुँजी निर्धारण गर्ने।</p> <p>ख. पुँजीको श्रोत व्यवस्थापन रणनीति उल्लेख गर्ने।</p>	<p>अवस्था (Condition):</p> <ul style="list-style-type: none">नमूना व्यवसाय योजना दिइएको <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>व्यवसाय योजना तयार गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">आफ्नो विज्ञता क्षेत्र भित्र पर्ने उद्योग व्यवसाय छनोट गरिएको।बजारिकरण योजना समावेश गरिएको।उत्पादन योजना समावेश गरिएको।व्यवसायको संगठनात्मक र व्यवस्थापन योजना समावेश गरिएकोवित्तीय योजना समावेश गरिएकोवित्त जुटाउने रणनीति समावेश गरिएकोपारविन्दु विश्लेषण गरिएको।	<p>व्यवसाय योजना:</p> <ul style="list-style-type: none">परिचयव्यवसायिक योजनामा समावेश गरिनुपर्ने विवरणहरूध्येय, उद्देश्यको परिभाषा, र लेखन प्रक्रिया <p>बजार र बजारीकरण:</p> <ul style="list-style-type: none">अवधारणा र महत्वलक्षित वर्गको परिभाषा र पहिचान प्रकृयाप्रतिस्पर्धि पहिचान प्रकृयाबजार हिस्सा आंकलन प्रकृयाउत्पादन तथा विक्रि लक्ष्य निर्धारण प्रकृयाबजार रणनीति <p>उत्पादन योजना:</p> <ul style="list-style-type: none">अवधारणा र आवश्यकताउत्पादन योजना निर्माण प्रकृया,स्थिर सम्पत्तिको हास कट्टी प्रकृया <p>संगठना र व्यवस्थापन:</p> <ul style="list-style-type: none">अवधारणा र आवश्यकताशिर्षभार खर्च निर्धारण प्रकृयासंगठनात्मक र व्यवस्थापन योजना निर्माण प्रकृया <p>वित्तीय योजना:</p> <ul style="list-style-type: none">अवधारणा र आवश्यकतावित्तीय योजना निर्माण प्रकृयावित्त जुटाउने रणनीति र ऋण प्राप्ति प्रकृया

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
ग. वित्त जुटाउने रणनीति र ऋण प्राप्ति प्रकृया निर्धारण गर्ने। घ. पारविन्दु विश्लेषण गर्ने। ङ. उत्पादित वस्तु वा सेवाको मुल्य निर्धारण रणनीति उल्लेख गर्ने। च. प्रतिवेदन तयार गर्ने। छ. कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने।		<ul style="list-style-type: none"> पारविन्दु विश्लेषण प्रकृया

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औद्योगिक व्यवसाय ऐन, नमूना व्यवसाय योजना

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

मोड्युल ४
नियमित फार्म व्यवस्थापन
Routine Farm Management

मोड्युल ४: नियमित फार्म व्यवस्थापन Routine Farm Management

विवरण (Description): यस मोड्युलमा फार्मको जैविक सुरक्षा गर्ने, मलखाद व्यवस्थापन गर्ने, पशुलाई नियन्त्रणमा लिने, Body Condition Scoring (BCS) गर्ने, टेपविधिबाट पशुको तौल लिने, सिङ हटाउने, ट्यागिङ गर्ने, Tattooing गर्ने, खुर काट्ने, बंगुरको दांत काट्ने, कुखुराको चुच्चो काट्ने, नाक छेड्ने र मरेका पशुपन्छीको व्यवस्थापन गर्ने कार्यहरूसँग सम्बन्धी ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।

मोड्युल परिणाम (Module Outcomes): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरू फार्मको जैविक सुरक्षा गर्न, मलखाद व्यवस्थापन गर्न, पशुलाई नियन्त्रणमा गर्न, Body Condition Scoring (BCS) गर्न, टेपविधिबाट पशुको तौल लिने, सिङ हटाउने, ट्यागिङ गर्ने, Tattooing गर्ने, खुर काट्ने, बंगुरको दांत काट्ने, कुखुराको चुच्चो काट्ने, नाक छेड्ने र मरेका पशुपन्छीको व्यवस्थापन गर्न सक्षम हुनेछन्।

कार्यहरू:

१. फार्मको जैविक सुरक्षा गर्ने (Perform Farm Bio-security)
२. मलखाद व्यवस्थापन गर्ने (Manage Maure)
३. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने (Perform Restraining)
४. Body Condition Scoring (BCS) गर्ने
५. पशुको तौल लिने (टेपविधि बाट)
६. सिङ हटाउने (Dehorning and Disbudding)
७. ट्यागिङ गर्ने (Perform Tagging)
८. Tattooing गर्ने
९. खुर काट्ने (Perform Hoof Cutting)
१०. बंगुरको दांत काट्ने (Perform Teeth cutting)
११. कुखुराको चुच्चो काट्ने (Perform De-beaking)
१२. नाक छेड्ने (Perform Nose Threading)
१३. मरेका पशुपन्छीको व्यवस्थापन गर्ने (Dispose Carcass)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ६.५ घण्टा + व्यावहारिक १७.५ घण्टा = २४.० घण्टा

Module: फार्म व्यवस्थापन गर्ने।

Task: १ फार्मको जैविक सुरक्षा गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १ घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. फार्ममा बाहिरि जनावर छिर्न नदिन तार जालीले घेर्ने। ६. फोहरको प्रकृति अनुसारको खाडल वा Dustbin को व्यवस्था गर्ने। 	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): फार्मको जैविक सुरक्षा गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • फार्मको फोहोर निश्चित खाडल वा Dustbin मा राखिएको। 	<p>फार्मको जैविक सुरक्षा:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व <p>Disinfection</p> <ul style="list-style-type: none"> • प्रकार • मात्रा • विधि • ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>७. फार्मको फोहोर टिपेर निश्चित खाडल वा Dustbin मा राख्ने ।</p> <p>८. फार्मको ढोका अगाडी तथा दाना, चल्ला, पशु आदि गाडीमा लोड/अनलोड गर्ने ठाउमा Antiseptic footbath तथा स्प्रेको व्यवस्था गर्ने अथवा चुन छर्कने ।</p> <p>९. फार्मको गेटमा “अनुमति बिना प्रवेश निषेध” को बोर्ड राख्ने</p> <p>१०. फार्मको ढोकामा भित्र छिर्नको लागि छुट्टै पिपीई (PPE) को व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>११. जिवाणु मार्न फार्ममा निर्देशित बिधि अनुसार Disinfectant को प्रयोग तथा Fumigation गर्ने ।</p> <p>१२. छुट्टै क्वारेन्टाईन र अईसोलेसन कोठाको व्यवस्था गर्ने</p> <p>१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने ।</p> <p>१४. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।</p> <p>१५. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> फार्मको ढोका अगाडी Antiseptic footbath राखिएको । “अनुमति बिना प्रवेश निषेध” को बोर्ड राखिएको छुट्टै क्वारेन्टाईन र अईसोलेसन कोठा भएको कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको । 	

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Soap, Bucket, Water, Towel, Disinfectant, Measuring cylinder, Spray Machine, Shovel, Printed Boards

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
- हानिकारक केमिकलको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।

Module: फार्म व्यवस्थापन गर्ने।

Task: २ मलखाद व्यवस्थापन गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. जग्गाको छनौट गर्ने।६. १ मि गहिराई, १ मि चौडाई र २ मि लम्बाई भएको खाल्डो खन्ने।७. हावाको आवत जावतको लागि २-४ वटा घोचाहरू खाल्डोमा गाड्ने।८. स्याउला र झारपात तह मिलाएर राख्ने।९. दोस्रो तहमा गोबर वा कुखुराको सुली राख्ने।१०. त्यसमाथि EM/Urea को झोल छर्कने।११. यदि चिस्यान छैन भने जाँचेर पानीको मात्रा ४०-६० प्रतिशत हुने गरी छर्कने।१२. खाल्डो नभरुन्जेल गोबर वा सुली र माटोको तह मिलाएर राख्ने र EM/Urea छर्कने।१३. खाल्डो भर्दा जमिन माथि सम्म उठाएर भर्ने।१४. खाल्डो भरिएपछि मुखलाई कालो प्लाष्टिकले ढाक्ने वा गोबर माटोले लिप्ने।१५. खाल्डोमा राखेको मललाई १५ दिनमा मुनिदेखि माथीसम्म पल्टाउने र छोप्ने।१६. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१७. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१८. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म तथा खालि जग्गा</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): मलखाद व्यवस्थापन गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• १ मि गहिराई, १ मि चौडाई र २ मि लम्बाई भएको खाल्डो खनेको।• हावाको आवत जावतको लागि २-४ वटा घोचाहरू खाल्डोमा गाडेको।• खाल्डो भर्दा जमिन माथि सम्म उठाएर भरिएको।• खाल्डो भरिएपछि मुखलाई कालो प्लाष्टिकले ढाकेको वा गोबर माटोले लिपेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>मलखाद व्यवस्थापन</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि• ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Soap, Bucket, Water, Towel, कोदालो, बाँस, Plastic, खुकुरी, EM/Urea, Measuring tape

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- हतियार प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।

Module: फार्म व्यवस्थापन गर्ने।

Task: ३ पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुलाई दाम्लोले बाधेर नियन्त्रणमा लिने।६. गाईभैसीलाई Travis मा राखेर नियन्त्रणमा लिने।७. गाईभैसीलाई Casting rope ले नियन्त्रणमा लिनको लागि-<ul style="list-style-type: none">• Casting rope लिने।• Casting rope को टुप्पोले पशुको गर्धनमा बाध्ने।• सोहि डोरीले पशुको छातिमा एक फन्का बेरेर अलझाउने।• डोरीले पशुको पेटमा फन्का मारेर अलझाउने।• पेटमा अलझाएको डोरीको टुप्पो र गर्धनमा बाँधेको टुप्पो अगाडी र पछाडीबाट तान्ने।• पशु बसे पछी पशुको खुट्टा डोरीले बाँध्ने।८. भेडाबाखा भएमा आफ्नो खुट्टाको बीचमा पशुलाई च्यापेर नियन्त्रणमा लिने।९. बंगुरलाई Pig Catcher ले घाँटीमा च्यापेर नियन्त्रणमा लिने।१०. पंछी भएमा एउटा हातले पंखेटा र शरीर र अर्को हातले टाउको समातेर नियन्त्रणमा लिने।११. नियन्त्रणको कार्य सकिएपछि पशुपंछीलाई छोडेर यथास्थानमा राख्ने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने।१३. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• Casting Rope ले गर्धनमा र पेटमा बाँधेको।• डोरी तान्दा पशु बसेको।• पशु बसेपछी खुट्टा नहल्लिने गरी खुट्टा बाँधेको।• भेडाबाखा भएमा आफ्नो खुट्टाको बीचमा पशुलाई च्यापेर नियन्त्रणमा लिएको।• पंछी भएमा एउटा हातले पंखेटा र शरीर र अर्को हातले टाउको समातेर नियन्त्रणमा लिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Restraining:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• प्रकार• ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू• विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Casting rope (12-15 meter), Travis,

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने ।
- पशुको नजिक जादा, छुदा तथा चलाउदा साबधानी अपनाउने ।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: ४ Body Condition Scoring (BCS) गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. BCS scoring गर्ने पशुको पहिचान गर्ने।६. Travis मा राखेर पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।७. पशुको Hook bone को Thurl र Pin bone ले बनाएको line हेरेर अंकभार दिने।८. Pin bone मा भएको Angle र Fat pad हेरेर अंकभार दिने।९. Short rib मा भएको corrugations हेरेर अंकभार दिने।१०. Sacral ligament को गहिराई हेरेर अंकभार दिने।११. सबै अंकभारको Average लिएर BCS calculate गर्ने।१२. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने।१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१४. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१५. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Body Condition Scoring गर्ने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• Hook bone, Thurl, Pin bone, Sacral ligament र Short Rib हेरेर अंकभार दिएको।• BCS को Standard अनुसार अंकभार दिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Body Condition Scoring:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• Standard Scoring• बिधि• ध्यान दिन पर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Travis, Gloves, Masks, Gumboot, Apron, Pen, Register

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- पशुको नजिक जादा, छुदा तथा चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: ५ पशुको तौल लिने (टेप विधिबाट)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुलाई नियन्त्रणमा ल्याउने।६. पशुको Scapula head देखि Pin Bone सम्म measuring tape ले लम्बाई नाप्ने।७. Measuring tape ले पशुको छातीको गोलाई (Girth) नाप्ने।८. रजिष्टरमा नाप रेकर्ड गर्ने।९. Formula अनुसार पशुको तौल हिसाब गर्ने।१०. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने।११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): पशुको तौल लिने (टेप विधिबाट)</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• पशुको Scapula head देखि Pin Bone सम्म नाप लिएको।• पशुको छातीको गोलाईको नाप लिएको।• रजिष्टरमा नाप रेकर्ड गरेको।• सहि Formula को प्रयोग गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>पशुको तौल:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• पशुको तौल लिने विधि• पशुको तौल लिने Formula

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Travis, Gloves, Masks, Gumboot, Apron, Pen, Register, Measuring tape, Calculator

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- पशुको नजिक जादा, छुदा तथा चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: ६ सिंड हटाउने (Dehorning/Disbudding) ।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने ।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने ।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने ।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।५. पशुलाई नियन्त्रणमा ल्याउने ।६. लामो सिङ्ग भएको पशुको सिङ्ग काट्न (Dehorning) को लागि-<ul style="list-style-type: none">• सिङ्ग काट्ने भागको यकिन गर्ने ।• Marker वा Chalk को प्रयोग गरेर सिङ्ग काट्ने भागमा चिन्ह लगाउने ।• Horn cutter, Cutting wire वा Saw को प्रयोग गरेर चिन्ह लगाएको भागबाट सिङ्ग काट्ने ।• सिङ्ग काट्ने क्रममा रगत बगेमा Antiseptic लगाउने ।७. भर्खरै जन्मेका पशुको सिङ्ग हटाउन अर्थात आउन नदिने बनाउन (Disbudding) को लागि-<ul style="list-style-type: none">• ७-१० दिनको पशुलाई नियन्त्रणमा लिने• सिङ्ग पलाउने ठाउँको वरिपरी Glycerine दल्ने• सिङ्ग पलाउने ठाउँमा Caustic Soda को Chalk ले रगड्ने (हल्का रगत आउन थालेपछि रोकिने) ।८. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने ।९. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने ।१०. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।११. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने ।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सिङ्ग हटाउने (Dehorning/Disbudding) ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• सिङ्ग काट्ने भागमा चिन्ह लगाएको ।• Horn cutter, Cutting wire वा Saw को प्रयोग गरेर चिन्ह लगाएको भागबाटनै सिङ्ग काटेको ।• लामो सिङ्ग काटेको भागबाट रगत नबगेको ।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको ।	<p>पशुको सिङ्ग:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• काट्नुको आवश्यकता• सिङ्ग हटाउने विभिन्न विधिहरू• सिङ्ग हटाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Travis, Gloves, Masks, Gumboot, Apron, Horn cutter, Cutting wire, Saw, Antiseptics, Casting rope, Caustic soda, Glycerine

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
- पशुको सिङ्ग काट्दा सावधानी अपनाउन पर्ने ।
- Animal Welfare अनुसार काम गर्ने ।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: ७ Tagging गर्ने ।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने ।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने ।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने ।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।५. Tag number रजिस्टरमा नोट गर्ने ।६. Tag लाई Tagging Machine मा लोड गर्ने ।७. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने ।८. पशुको कानमा Antiseptics ले सफा गर्ने ।९. Tagging Machine ले कानमा रक्तनली नभएको भागमा Tag लगाउने ।१०. रगत बगेको खण्डमा कटनको टुकाले घाउमा थिचेर राख्ने ।११. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने ।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने ।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने ।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Tagging गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• Tag number रजिस्टरमा नोट गरेको ।• कानमा Tag सहि तरिकाले बसेको ।• कान नदोभ्रिएको तथा नच्यातिएको/रगत नबगेको• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको ।	<p>Tagging:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• प्रकार• बिधि• Tagging गर्दा अपनाउनुपर्ने सावधानीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Travis, Gloves, Masks, Gumboot, Casting Rope, Tagging Machine, Ear Tags, Antiseptics, Cotton, Register, Pen

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
- Tagging Machine प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने ।
- पशुको नजिक जादा, छुदा तथा चलाउदा सावधानी अपनाउने ।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: टट्टोइंग गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।६. पशुको कानमा Antiseptics ले सफा गर्ने।७. Tattooing Machine मा अंक लोड गर्ने।८. Tattooing Machine ले पशुको कानमा प्वाल पार्ने।९. प्वाल पारेको ठाँउमा Tattooing Ink ले भर्ने।१०. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने।११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Tattooing गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• प्वाल पारेको ठाँउमा Tattooing Ink भरिएको• Tatum/Number प्रस्टसंग बुझिने भएको• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Tattooing:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि• Tattooing गर्दा अपनाउनुपर्ने सावधानीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Travis, Gloves, Masks, Gumboot, Casting Rope, Tattooing Machine, Tattooing Ink, Antiseptics, Cotton

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Tattooing Machine प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जादा, छुदा तथा चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: ९ खुर काट्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।६. पशुको खुट्टालाई सतहभन्दा माथि उचालेर राख्ने।७. पशुको खुर काट्ने भागको यकिन गर्ने।८. Hoof Cutter/Trimmer ले खुर काट्ने।९. खुर काटेपछि Rasper ले खुरको सतह मिलाउने।१०. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने।११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): खुर काट्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• खुर काट्दा रगत नबगेको।• खुरको सतह मिलाएईको।• खुरलाई Antiseptics ले सफा गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Hoof Cutting:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि• Hoof Cutting गर्ने अवस्था• Hoof Cutting गर्दा अपनाउनुपर्ने सावधानीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Travis, Gloves, Masks, Gumboot, Casting Rope, Hoof Cutter/Trimmer, Rasper, Knife, Antiseptics

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Hoof Trimmer/Cutter प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जादा, छुदा तथा चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: १० बंगुरको दांत काट्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. बंगुरको पाठा/पाठीलाई Pig Catcher ले समातेर नियन्त्रणमा लिने।६. पाठाको मुखलाई हातले बिस्तारै खोल्ने।७. Teeth Cutter ले पाठाको मुखको चुच्चे दाँत (Canine teeth) लाई काट्ने।८. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने।९. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१०. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।११. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): बंगुर फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बंगुरको दाँत काट्ने (Teeth cutting)।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• चुच्चे दाँत (Canine teeth) काटिएको।• मुखबाट रगत नबगेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Teeth Cutting:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• Teeth Cutting गर्ने अवस्था/उमेर• औजार तथा विधि• Teeth Cutting गर्दा अपनाउनुपर्ने सावधानीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Masks, Gumboot, Apron, Teeth Cutter, Pig Catcher

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Teeth Cutter प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जादा, छुदा तथा चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: ११ कुखुराको चुच्चो काट्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. Debeaker Machine लाई चालु गरेर ताल दिने।६. कुखुरालाई हातले समातेर नियन्त्रणमा लिने।७. कुखुराको मुख खोलेर माथिल्लो र तल्लो चुच्चोलाई छुट्टयाएर समात्ने।८. चुच्चो काट्दा जिब्रोलाई हानी नहुने गरि छुट्टै पारेर समात्ने।९. कुखुराको चुच्चोलाई Debeaker Machine मा राखेर काट्ने।१०. चुच्चो काट्दा माथिल्लो भाग १/२ र तल्लो भाग २/३ हुने गरि काट्ने।११. चुच्चो काटेपछि चुच्चोलाई कटनले सफा गर्ने।१२. कुखुरालाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने।१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१४. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१५. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): कुखुरा फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कुखुराको चुच्चो काट्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• चुच्चो काट्दा जिब्रोलाई हानी नहुने गरि छुट्टै पारेर समातेको।• कुखुराको चुच्चोलाई Debeaker Machine मा राखेर काटेको।• चुच्चो काट्दा माथिल्लो भाग १/२ र तल्लो भाग २/३ हुने गरि काटेको।• रगत नबगेको• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Debeaking:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• Debeaking गर्ने अवस्था तथा अपनाउनुपर्ने सावधानीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Masks, Gumboot, Apron, Debeaker, Cotton

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Debeaker प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पन्छीलाई छुदा तथा चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: १२ नाक छेड्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. Bull notcher/ Trocar and canula मा डोरी बाँधेर राख्ने।६. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।७. पशुको नाकलाई समात्ने।८. नाकको Septum मा (कुरकुरे हड्डी र अगाडिको मांसपेशीको बिचमा) Bull notcher/ Trocar and canula को मद्दतले प्वाल पार्ने।९. रगत आएमा कटनले थिचेर राख्ने।१०. प्वालबाट डोरी छिराएर घाँटी पछाडी बाँध्ने वा Nose ring राख्ने।११. नाकलाई Antiseptics ले सफा गर्ने।१२. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने।१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१४. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१५. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नाक छेड्ने (Nose threading) ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• नाकको Septum मा सियोको मद्दतले प्वाल पारेको।• प्वालबाट डोरी छिराएर घाँटी पछाडी बाँधेको वा Nose ring राखिएको।• रगत नबगेको• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Nose Threading:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• Nose Threading गर्ने अवस्था र विधि• Nose Threading गर्दा अपनाउनुपर्ने सावधानीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Travis, Gloves, Masks, Gumboot, Casting Rope, Bull notcher/ Trocar and canula/foreceps, Nylon rope, Nose ring, Antiseptics

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जादा, छुदा तथा चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: नियमित फार्म व्यवस्थापन

Task: १३ मरेका पशुपन्छीको व्यवस्थापन गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. 2.5 x 3 m गहिरो खाडल खन्ने।६. मृत पशुको शरिरलाई खाडलमा राख्ने।७. पशुको शरिरसंगै प्रदुषित दुध, सोत्तर, दानापानी तथा पशुले प्रयोग गरेका सम्पूर्ण वस्तुलाई पनि खाल्डोमा हाल्ने।८. आवश्यकता अनुसार नुन छर्कने।९. खाल्डोलाई कम्तीमा २ मि. माटोले पुर्ने।१०. खाल्डो पुरेपछी त्यसमाथि चुनको धुलोले ढाक्ने।११. पशु मरेको ठाउँमा Disinfection गर्ने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): खुल्ला चौर</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): मरेका पशुपन्छीको व्यवस्थापन गर्ने (Carcass disposal)।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• 2.5 x 3 m गहिरो खाडल खनेको।• पशुको शरिरसंगै प्रदुषित दुध, सोत्तर जस्ता वस्तुलाई पनि खाल्डोमा हालेको।• खाल्डोलाई कम्तीमा 2m माटोले पुरेको।• खाल्डो पुरेपछी त्यसमाथि चुनको धुलोले ढाकिएको।• पशु मरेको ठाउँमा Disinfection गरिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Carcass Disposal:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• प्रकृया• Carcass Disposal गर्दा अपनाउनुपर्ने सावधानीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Masks, Gumboot, कोदालो, खन्ती, चुन, Measuring Tape, Plastic sheet

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।

मोड्युल ५
आहार व्यवस्थापन
Nutrition Management

मोड्युल ५: आहार व्यवस्थापन Nutrition Management

विवरण (Description): यस मोड्युलमा फिडिङ तालिका/क्यालेण्डर बनाउने, फोडर कल्टिभेशन क्यालेण्डर बनाउने, डाले घाँसको नर्सरी बनाउने, डाले घाँस लगाउने, भुईँ घाँस लगाउने, हे बनाउने, साइलेज बनाउने, पन्छिको दाना तयार गर्ने, पशुको दाना तयार गर्ने कार्यहरूसँग सम्बन्धी ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।

मोड्युल परिणाम (Module Outcomes): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरू फिडिङ तालिका/क्यालेण्डर बनाउन, फोडर कल्टिभेशन क्यालेण्डर बनाउन, डाले घाँसको नर्सरी बनाउन, डाले घाँस लगाउन, भुईँ घाँस लगाउन, हे बनाउन, साइलेज बनाउन, पन्छिको दाना तयार गर्ने, पशुको दाना तयार गर्ने सक्षम हुनेछन्।

कार्यहरू:

१. फिडिङ तालिका/क्यालेण्डर बनाउने Prepare Feeding Schedule/Calendar
२. फोडर कल्टिभेशन क्यालेण्डर बनाउने Prepare Fodder Cultivation Calendar
३. डाले घाँसको नर्सरी बनाउने Make Nursery for Dale Ghash/Fodder Tree
४. डाले घाँस लगाउने Sow Dale Ghash/Fodder Tree
५. भुईँ घाँस लगाउने Sow Bhui Ghas/Forage grass
६. हे बनाउने Prepare Hay
७. साइलेज बनाउने। Prepare Silage
८. पन्छिको दाना तयार गर्ने। Prepare Feed (Dana) for Poultry
९. पशुको दाना तयार गर्ने Prepare Feed (Dana) for Animal

समय (Duration): सैद्धान्तिक ५.५ घण्टा + व्यावहारिक १३.५ घण्टा = १९.५ घण्टा

Module: आहारा व्यवस्थापन गर्ने

Task: १ फिडिङ तालिका/क्यालेण्डर बनाउने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक १.० घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. Drawing paper, scale, sign pen लिने। ६. Drawing paper मा महिना अनुसार एक दिने तालिका बनाउने। ७. पशुको जात र अवस्था अनुसार बिहान बेलुकाको खानामा घास र दानको अनुपात मिलाएर तालिकामा लेख्ने। ८. पशुको आवश्यकता अनुसार खनिज/भिटामिन पदार्थको मात्रा तालिकामा लेख्ने। 	<p>अवस्था (Condition): पशु फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): फिडिङ तालिका/क्यालेण्डर बनाउने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • पशुको जात र अवस्था अनुसार बिहान बेलुकाको खानामा घास र दानको अनुपात मिलाएर तालिकामा लेख्नेको। • पशुको आवश्यकता अनुसार खनिज/भिटामिन पदार्थको मात्रा तालिकामा लेख्नेको। 	<p>Feeding schedule calendar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • विधि • ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
९. उत्पादनको लागि चाहिने थप दाना र घासको मात्र पनि तालिकामा लेख्ने। १०. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। ११. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने। १२. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<ul style="list-style-type: none"> उत्पादनको लागि चाहिने थप दाना र घासको मात्र पनि तालिकामा लेखेको। कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। 	

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Reference Books, Register, Pen, Scale, Drawing Paper, Sign Pen

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।

Module: आहारा व्यवस्थापन गर्ने

Task: २ फोडर कल्टिभेशन क्यालेण्डर बनाउने

समय (Duration): सैद्धान्तिक १.० घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. Drawing paper, scale, sign pen लिने।६. मौसम अनुसार कुन महिनामा कुन घाँस हुन्छ लिष्ट वा विवरण लिने।७. पेपरमा बाह्यमहिना अट्ने गरी रेखाङ्कन गर्ने।८. बैशाख देखि क्रमस चैत्रसम्म महिनाहरू लेख्ने।९. उक्त Drawing paper मा महिना अनुसार फल्ने घाँसको नाम छुट्टाएर क्रमश लेख्ने।१०. घासहरूको लगाउने समय लेख्ने।११. हरियो घासलाई वर्षभरिको तालिका बनाउने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): फोडर कल्टिभेशन क्यालेण्डर बनाउने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• Drawing paper मा बैशाख देखि चैत्र सम्म वा १२ महिना लेखेको।• वर्ष भरी हरियो घाँसको तालिका लेखेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Fodder cultivation calendar:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि• ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Reference Book, Register, Pen, Scale, Drawing Paper, Sign Pen

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।

Module: आहारा व्यवस्थापन गर्ने

Task: ३ डाले घाँसको नर्सरी बनाउने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. जग्गा तय गरी झारपात हटाउने।६. जग्गा खनजोत गर्ने माटोमा भएको झारपात ढुङ्गा हटाई माटो बुरबुराउदो बनाउने।७. डोरी किलामा बाधी चारैतीर घेर्ने।८. जमिनबाट ४-६ इन्चमाटो उठाई ड्याँग अग्लो बनाउने।९. उक्त ड्याँगमा ४-६ इन्चको उचाई भएको बास वा ईट्टाले घेर्ने।१०. ड्याँगको लेबल मिलाई माटोलाई सम्याउने।११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने।१३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): किसानको खेतबारी</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): डाले घाँसको नर्सरी बनाउने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• पानी नजम्ने स्थान छनोट गरेको।• ड्याँगको उचाई ४-६ इन्च उठाएको।• ड्याँगको चौडाई १ मिटर भएको।• इट्टा, बाँसको उचाई ४-६ इन्च बनाइ घेरेको• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>डाले घाँस:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• नर्सरी बनाउने विधि• नर्सरी बनाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो, नाम्तो, खन्ती, Measuring tape, Sickle, Nail, Bamboo, इट्टा, बिउ

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।

Module: आहारा व्यवस्थापन गर्ने

Task: ४ डाले घाँस खेती गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. जग्गा तय गर्ने।६. जग्गा सरसफाई गर्ने।७. जग्गालाई सिमाङ्कन गर्ने।८. बिरुवाको जात अनुसार बोटको दुरी र लाइन को दुरी राख्ने।९. एक घन फिटको खाडल खन्ने।१०. खनीएको माटोको ढुङ्गा छानी प्रति खाडलमा पाकेको गोबर मल र माटो मिसाएर प्रयोग गर्ने।११. उक्त माटोलाई बिस्तारै खाडलमा भर्ने।१२. नर्सरीबाट बिरुवा छनोट गरी ल्याउने।१३. पोलिब्याग बिस्तारै खोली माटो सहितको बिरुवा खाल्डोमा रोप्ने।१४. बिरुवा रोपी असर नपर्ने गरी पानी लगाउने।१५. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१६. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने।१७. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): घाँसे स्थान वा किसानको खेतबारी</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): डाँले घाँस खेती गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• खाडल खन्दा जमिन मुनी ढुङ्गा नभएको ठाउँमा खनेको।• बिरुवा स्वस्थ र नभाचिएको।• सिफारिस अनुसार गोबर मल प्रयोग गरेको।• बिरुवाको समान दुरी अवाश्यकता अनुसार मिटर कायम गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>डाले घाँस खेती (इपिल इपिल):</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• जातहरू• लगाउने समय• रोप्ने विधि• रोप्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो, नाम्तो, खन्ती, Measuring tape, Sickle, Nail, Bamboo, बिरुवा, मल, बिउ

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- पोलिब्याग सुरक्षित राख्ने।

Module: आहारा व्यवस्थापन गर्ने

Task: ५ भुँईँ घाँस लगाउने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनोट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. जग्गा तय गर्ने।६. जग्गा सरसफाई गर्ने।७. कोदालोको साहायताले खनजोत गरी मल माटोमा मिसाउने।८. जग्गामा आवश्यकता अनुसार पाकेको गोबर मल हाल्ने।९. पुन फेरी खनजोत गरी आवश्यकता अनुसार अनुपात मिलाएर NPK प्रयोग गर्ने।१०. सेट/बिउ छनोट गरी रोप्ने जग्गामा ल्याउने।११. आवश्यकता अनुसारको दुरीमा बिउ/बिरुवा लाइनमा रोप्ने।१२. बिउ लगायापछि आवश्यकता अनुसार सिचाई गर्ने।१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१४. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने।१५. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१६. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१७. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): घाँसे स्थान वा किसानको खेतबारी</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): भुँईँ घास लगाउने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• सिफारिस अनुसार गोबर मल प्रयोग गरेको।• जग्गामा अनुपातमा NPK प्रयोग गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>भुँईँ घाँस खेती:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• जातहरू• लगाउने समय• विधि• ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू <p>NPK को:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• चाहिने मात्रा

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो, नाम्लो, खन्ती, Measuring tape, Sickle, Nail, Bamboo, बिउ, बेर्ना, मल

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।

Module: आहारा व्यवस्थापन गर्ने

Task: ढ हे बनाउने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. घाँसको तय गर्ने।६. १० देखि ३० प्रतिशत फुल फुलेको घाँस काट्ने।७. काटिसकेपछि एक घण्टा कडा घाममा सुकाउने।८. काटेको घाँसलाई पातलो गरी छायामा सुकाउने।९. उक्त घाँसमा पानीको मात्रा १० देखि १५ प्रतिशत नभएसम्म सुकाउने।१०. सुकेको घाँसलाई भेन्टीलेशन भएको ठाँउमा सुरक्षित भण्डारण गर्ने।११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने।१३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): घाँसे स्थान वा किसानको खेतबारी</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): हे बनाउने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• घाँस सफा भएको।• घाँस १० देखि ३० प्रतिशत फुल फुलेको भएको।• घाँस नकुहिएको र ढुसी रहित भएको।• हे खैरो/हरियो रँगको भएको।• घाँसमा पानीको मात्रा १० देखि १५ प्रतिशत कायम रहेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>हे घाँस:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• उपयोग/फाइदा• प्रकार• बनाउने समय• विधि• ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Sickle, Scythe, gumboot, mask, gloves

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- सुकेको घाँसलाई सुरक्षित राख्ने।

Module: आहारा व्यवस्थापन गर्ने

Task: ७ साईलेज बनाउने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २.५ घण्टा = ३.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. दुध पसाको घाँसको व्यवस्था गरि संकलन गर्ने।६. छनोट गरीएको घाँस काटी सम्बन्धीत ठाँउमा ल्याउने।७. काटीएको घाँसलाई ०.५ देखि १ इन्चको टुक्रा पारी काट्ने।८. घाँसलाई ६०-६५ प्रतिशतको चिस्यानको मात्रा हुने गरी सुकाउने/ओईलाउने।९. साईलेज राख्ने ड्रम वा पिट तय गरी प्लाष्टिक बिछाउने।१०. टुक्रा टुक्रा गरी काटिएको घाँसलाई ड्रम वा पिट मा हावा रहित गरी क्रमस मिलाउदै जाने।११. पिट भरिएपछि माथिबाट पानी / हावा नछिँने गरी मुख बन्द गर्ने।१२. भरिएको पिटलाई १५-२० से.मी. सम्म माटोले चारैतिरबाट छोपिदिने।१३. छोपेको ठाँउमा दुङ्गा मुढाले थिचि ४५ दिन सम्म राख्ने।१४. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१५. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने।१६. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): घाँसे स्थान वा किसानको खेतबारी</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): साईलेज बनाउने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• घाँस सफा भएको।• घाँस ६०-६५ प्रतिशत चिस्यानको मात्रा कायम भई ढुसी रहित भएको।• निश्चित मात्रामा ०.५-१ इन्चको टुक्रा पारिएको।• पिट वा ड्रममा प्लाष्टिक बिछाई हावा रहित भएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>साईलेज:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• साईलेज बनाउने घाँसको प्रकार• बनाउने समय• विधि• ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Measuring tape, Sickle, Plastic, Drum, खन्ती, साभेल, कोदालो, चाफ कटर, मास्क, गमबुट

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।

Module: आहारा व्यवस्थापन गर्ने

Task ८: पोल्ट्रीको दाना तयार गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. सफा र स्वस्थ कच्चा पदार्थ जस्तै: मकै, भटमास, पिना, ब्रान, गहुँको चोकर आदि जम्मा गर्ने।६. कच्चा पदार्थहरू ४ देखि ५ टुक्रा वा धुलो हुने गरी पिस्ने।७. नुन र खनिज पदार्थ लिने।८. सबै कच्चा पदार्थहरूको नाप अनुसार एक आपसमा मिसाउने।९. आवश्यकता अनुसार feed additive राख्ने।१०. दानालाई ओल्टाई पल्टाई पूर्ण रूपमा मिसाउने।११. प्याकिङ्ग गरी लेबल गरेर सुरक्षित भण्डारण गर्ने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): पोल्ट्रीको दाना तयार गर्ने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• सिफारिस अनुसार को नापमा बनाएको।• सुरक्षित तरीकाले भण्डारण गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>पोल्ट्रीको दाना:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• प्रकार• महत्व• विधि• ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू <p>कच्चा पदार्थ:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• वर्गिकरण• महत्व• भण्डारण गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुरा

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Grinder, Weighing Machine, कच्चा पदार्थ, खनिज, बोरा, ड्रम, त्रिपाल, gloves, gumboot, mask

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।

Module: आहारा व्यवस्थापन गर्ने

Task: ९ पशुको दाना तयार गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. गुणस्तरीय कच्चा पदार्थ जस्तै: मकै, भटमास, पिना, ब्रान, गहुँको चोकर आदि जम्मा गर्ने६. कच्चा पदार्थहरू सफा गर्ने७. कच्चा पदार्थहरू ४ देखि ५ टुक्रा वा धुलो हुने गरी पिस्ने८. नुन र खनिज पदार्थ लिने।९. सबै कच्चा पदार्थहरूको नाप अनुसार एक आपसमा मिसाउने।१०. प्याकिङ्ग गरी लेबल गरेर सुरक्षित भण्डारण गर्ने।११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने।१३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): पशुको दाना तयार गर्ने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• सिफारिस अनुसार को नापमा बनाएको।• लेबल गरिएको• सुरक्षित तरीकाले भण्डारण गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>पशुको दाना:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• कच्चा पदार्थहरू• विधि• ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Grinder, Weighing Machine, Plastic, बोरा, त्रिपाल

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।

मोड्युल ६
पशुपन्ध्री स्वास्थ्य व्यवस्थापन
Livestock Health Management

मोड्युल ६: पशुपन्छी स्वास्थ्य व्यवस्थापन Livestock Health Management

विवरण (Description): यस मोड्युलमा रोगी पशुपन्छीको पहिचान गर्ने, ज्वरो, पल्स/मुटुको धड्कन र श्वाशप्रस्वास दर नाप्ने, खोप तालिका तयार गर्ने, आई एम इन्जेक्शन दिने, एस सी इन्जेक्शन दिने, आई भि इन्जेक्शन दिने, वाह्य परिजिविको नियन्त्रण गर्ने, आन्तरिक परजीवी नियन्त्रणको लागि De-Worming गर्ने, नवजात पशुको स्याहार गर्ने, घाउ सफा गर्ने, नमूना संकलन गर्ने (गोबर तथा पिसाब), अरुची उपचार गर्ने, Tympany को व्यवस्थापन गर्ने, डायरियाको रोकथाम गर्ने, लुतो उपचार गर्ने, California mastitis test (CMT) गर्ने कार्यहरूसँग सम्बन्धी ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।

मोड्युल परिणाम (Module Outcomes): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरू रोगी पशुपन्छीको पहिचान गर्न, ज्वरो, पल्स/मुटुको धड्कन र श्वाशप्रस्वास दर नाप्न, खोप तालिका तयार गर्न, आई एम इन्जेक्शन दिन, एस सी इन्जेक्शन दिने, आई भि इन्जेक्शन दिन, वाह्य परिजिविको नियन्त्रण गर्न, आन्तरिक परजीवी नियन्त्रणको लागि De-Worming गर्न, नवजात पशुको स्याहार गर्न, घाउ सफा गर्न, नमूना संकलन गर्न (गोबर तथा पिसाब), अरुची उपचार गर्न, Tympany को व्यवस्थापन गर्न, डायरियाको रोकथाम गर्न, लुतो उपचार गर्न, California mastitis test (CMT) गर्न सक्षम हुनेछन्।

कार्यहरू:

१. रोगी पशुपन्छीको पहिचान गर्ने
२. ज्वरो, पल्स/मुटुको धड्कन र श्वाशप्रस्वास दर नाप्ने Measure Temperature, Pulse and Respiration
३. खोप तालिका तयार गर्ने Prepare Vaccination Schedule
४. आई एम इन्जेक्शन दिने Provide IM Injection
५. एस सी इन्जेक्शन दिने Provide S/C Injection
६. आई भि इन्जेक्शन दिने Provide IV Injection
७. वाह्य परिजिविको नियन्त्रण गर्न डिपिङ गर्ने Perform Dipping
८. आन्तरिक परजीवी नियन्त्रण गर्न डिओर्मिङ गर्ने Perform Deworming
९. नवजात पशुको स्याहार गर्ने Care New-born Animal
१०. घाउ सफा गर्ने Perform Wound Dressing
११. नमूना संकलन गर्ने (गोबर तथा पिसाब) Collect Sample (Fecal and Urine)
१२. Tympany को व्यवस्थापन गर्ने Manage Tympany
१३. डायरियाको रोकथाम गर्ने Prevent from Diarrhea
१४. अरुची उपचार गर्ने। Treat Anorexia
१५. लुतो उपचार गर्ने Treat Scabies
१६. California mastitis test (CMT) गर्ने। Perform CMT Test

समय (Duration): सैद्धान्तिक ९.० घण्टा + व्यावहारिक २३.५ घण्टा = ३२.५ घण्टा

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: १ रोगी पशुपन्छीको पहिचान गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १ घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।	अवस्था (Condition): पशुको फार्म/गोठ वा क्लिनिक	रोगी पशुपन्छी: • पहिचान

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।</p> <p>५. आवश्यकता अनुसार पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।</p> <p>६. पशुको बाहिरि आवरण जांच गर्ने (स्वस्थ पशुमा चनाखोपाना, आँखा, नाक, कान आदि)।</p> <p>७. पशुको शरीर अण्डारो तथा अनौठो तरिकाले धेरैबेर बसेको छ कि छैन हेर्ने।</p> <p>८. पशुलाई हिडाएर जांच गर्ने, खोच्याए नखोच्याएको यकिन गर्ने।</p> <p>९. पशुले खानेकुरा राम्रो संग खाए नखाएको जांच गर्ने।</p> <p>१०. पशुले बेला बेलामा उग्राउने गरेको छ कि छैन जांच गर्ने।</p> <p>११. पशुको दिशा धेरै पातलो वा धेरै शारो भएको, दिसामा जुका, रगत आदि भए नभएको जांच गर्ने।</p> <p>१२. पिसाबको रंग हेर्ने।</p> <p>१३. पशुले लगातार खोके नखोकेको जांच गर्ने।</p> <p>१४. पशुमा दुखाईको जस्तो हाउभाउ भए नभएको जांच गर्ने।</p> <p>१५. अन्य कुनै फरकपना/खराबी भए नभएको जांच गर्ने।</p> <p>१६. जांच गर्दा पत्ता लागेका सबै विवरण नोट गर्ने।</p> <p>१७. पशुलाई जाँचगर्ने व्यक्तिले आफ्नो हात साबुन पानीले सफा गर्ने।</p> <p>१८. पशुलाई बिस्तारै मुक्त गर्ने।</p> <p>१९. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।</p> <p>२०. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>२१. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।</p>	<p>निर्दिष्ट कार्य (Task): रोगी पशुपन्छीको पहिचान गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> पशुको शरीरका अंगहरू, दिशा, पिसाब आदिको छुट्टा छुट्टै विवरण प्रस्ट संग नोट गरिएको। नोट गरिएको विवरणको आधारमा प्रतिबेदन तयार गरिएको। कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<ul style="list-style-type: none"> पशुले सामान्यतया बिरामी हुदा देखाउने लक्षणहरू रोगी र निरोगी पशु बीचको भिन्नता रोगी भए नभएको पहिचान गर्न जांच गरिने पक्षहरू पशु जांच गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Soap, Bucket, Water, Towel

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुटा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: २ ज्वरो, पल्स/मुटुको धड्कन र श्वाशप्रस्वास दर नाप्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १ घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१. आवश्यक जानकारी लिने।</p> <p>२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।</p> <p>३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।</p> <p>४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।</p> <p>५. आवश्यकता अनुसार पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।</p> <p>६. पशुको शारीरिक तापक्रम लिन-</p> <ul style="list-style-type: none"> डिजिटल थर्मोमिटरलाई टुप्पोपट्टि पेट्रोलियम जेल्ली दलेर चिप्लो बनाउने पशुको मलद्वार भित्र केहि ईन्च छिराउने दुई मिनेट सम्म छड्के पारी अड्याई राख्ने त्यसपछी उक्त थर्मोमिटरलाई बाहिर निकाली तापक्रम नोट गर्ने। <p>७. पशुको शरीरको Pulse/Heart rate लिन-</p> <ul style="list-style-type: none"> पशुलाई एकछिन आराम गराई उत्तेजना कम गराउने पशुको शरीरको बायाँपट्टि छातिनिर इस्तेथेस्कोप राखी मुटुको धड्कन (ढुक-ढुक आवाज) सुन्ने एक मिनेट सम्म उक्त धड्कन गणना गरि नोट गर्ने। <p>८. पशुको शरीरको Respiration rate लिन-</p> <ul style="list-style-type: none"> पशुलाई एकछिन आराम गराई उत्तेजना कम गराउने छेउपट्टिबाट पशुको छाती/पेटतिरको भाग फुकेको/दबेको सास फेरेको अवलोकन गर्ने यसको साथै पशुको नाक नजिकै आफ्नो हात वा कपास राखेर सास फेरेको अवलोकन गर्ने एक मिनेट सम्म सास फेरेको गणना गरि नोट गर्ने। <p>९. पशुलाई बिस्तारै मुक्त गर्ने।</p> <p>१०. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।</p> <p>११. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>१२. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।</p>	<p>अवस्था (Condition): पशुको फार्म/गोठ वा क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): ज्वरो, पल्स/मुटुको धड्कन र श्वाशप्रस्वास दर नाप्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> पशु उत्तेजित नभएको थर्मोमिटरलाई छड्केपारि पशुको मलद्वारमा राखिएको। Pulse/Heart rate लिनको लागि पशुको शरीरको बायाँपट्टि छातिनिर इस्तेथेस्कोप राखी एक मिनेट सम्म मुटुको धड्कन लिइएको। Respiration rate लिनको लागि पशुलाई छेउपट्टिबाट हेरेर अथवा पशुको नाक नजिकै आफ्नो हात लगेर एक मिनेट सम्म सास फेरेको गणना गरिएको। कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>Temperature</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व स्वस्थ पशुको सामान्य शारीरिक तापक्रम दर तापक्रम नाप्न सकिने शरीरका भागहरू तापक्रम नाप्ने विधि ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू <p>Pulse rate/Heart rate</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व विधि सामान्य पल्स दर ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू <p>Respiration rate</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व विधि सामान्य रेस्पिरेशन दर ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Digital thermometer, Stethoscope, Petroleum jelly, Paper towel, Watch, Travis, Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Restraining Rope, Soap, Bucket, Water, Towel, Cotton

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- व्यक्तिगत, कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: ३ खोप तालिका तयार पार्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक १.० घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१. आवश्यक जानकारी लिने।</p> <p>२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।</p> <p>३. आवश्यकता अनुसार सामग्रीहरू संकलन गर्ने।</p> <p>४. पशुपन्छीका रोगहरू, तिनका कारक तत्वहरू तथा रोग लाग्न नदिनका लागी लगाइने खोपहरूको बारेमा उल्लेख गर्ने।</p> <p>५. पशु अनुसारको खोपहरूको छुट्टाछुट्टै सुची तयार पार्ने।</p> <p>६. गाई तथा भैसिमा लगाइने खोपको नाम, रोगको नाम, खोप लगाउने उमेर, लगाउने समय (महिना), लगाउने अवधि/अन्तर, मात्रा, Route, भण्डारण तरिका, उत्पादक/कम्पनि, उपलब्धता, विशेष निर्देशन आदि समेटिएको प्रस्ट बुझिने तालिका तयार पार्ने।</p> <p>७. भेडा तथा बाखामा लगाइने खोपको नाम, रोगको नाम, खोप लगाउने उमेर, लगाउने समय (महिना), लगाउने अवधि/अन्तर, मात्रा, Route, भण्डारण तरिका, उत्पादक/कम्पनि, उपलब्धता, विशेष निर्देशन आदि समेटिएको प्रस्ट बुझिने तालिका तयार पार्ने।</p> <p>८. बंगुरमा लगाइने खोपको नाम, रोगको नाम, खोप लगाउने उमेर, लगाउने समय (महिना), लगाउने अवधि/अन्तर, मात्रा, Route, भण्डारण तरिका, उत्पादक/कम्पनि, उपलब्धता, विशेष निर्देशन आदि समेटिएको प्रस्ट बुझिने तालिका तयार पार्ने।</p> <p>९. कुखुरामा लगाइने खोपको नाम, रोगको नाम, खोप लगाउने उमेर, लगाउने समय (महिना), लगाउने अवधि/अन्तर, मात्रा, Route, भण्डारण तरिका, उत्पादक/कम्पनि, उपलब्धता, विशेष निर्देशन आदि समेटिएको प्रस्ट बुझिने तालिका तयार पार्ने।</p> <p>१०. कुकुरमा लगाइने खोपको नाम, रोगको नाम, खोप लगाउने उमेर, लगाउने समय (महिना), लगाउने अवधि/अन्तर, मात्रा, Route,</p>	<p>अवस्था (Condition): पशुको फार्म/अफिस</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): खोप तालिका तयार पार्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • तयार पारिएको खोप तालिकामा तोकिएका सबै पशुपन्छीको खोपको नाम, रोगको नाम, खोप लगाउने उमेर, लगाउने समय (महिना), लगाउने अवधि/अन्तर, मात्रा, Route, भण्डारण तरिका, उत्पादक/कम्पनि, उपलब्धता, विशेष निर्देशन आदि सम्पूर्ण विवरण समावेश भएको • विवरण/सुचनाको श्रोत खुलाइएको • कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>खोप:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • खोप लगाउनु पर्नाका कारण र फाईदाहरू • पशुपन्छीको शरीरमा खोपले देखाउने असर • विभिन्न पशुपन्छीका रोगहरू, तिनका कारक तत्वहरू तथा रोग लाग्न नदिनका लागी लगाइने खोपहरूको व्याख्या • शरीरमा खोप लगाउने स्थान र मात्रा • नेपाल सरकारद्वारा सिफारिस गरिएका खोपहरूको विवरण • खोप सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था • खोप छनौट गर्दा तथा लगाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू <p>खोप तालिका</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • तयार पार्दा समावेश गर्नुपर्ने विवरणहरू • विधि

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
भण्डारण तरिका, उत्पादक/कम्पनि, उपलब्धता, विशेष निर्देशन आदि समेटिएको प्रस्ट बुझिने तालिका तयार पार्ने। ११. एकिकृत प्रतिवेदन (खोप तालिका) तयार गर्ने। १२. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Reference books, Pen, Marker, Scale, Drawing paper

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: ४ आई एम (I/M) Injection दिने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २ घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. आवश्यकता सुई लगाउनुपर्ने पशुलाई नियन्त्रणमा लिने। ६. पशुलाई सुई लगाउने व्यक्तिले आफ्नो हात साबुन पानी वा स्प्रिटले सफा गर्ने। ७. निर्मलीकरण गरिएको सिरिन्जमा निर्धारित डोज अनुसारको औषधी वा भ्याक्सिनको मात्रा लोड गर्नको लागि- <ul style="list-style-type: none"> • औषधिको उत्पादन मिति र अन्य लेबल जाँच गर्ने • सिरिन्जको बिको खोल्ने • सिरिन्जमा औषधि लोड गर्ने • सिरिन्जमा भएको हावा हटाउने • सुई नलगाउन्जेल बिको बन्द गरिराख्ने। ८. पशुको शरीरमा मासु प्रसस्त भएको (घाँटी, तिम्रा/फिला आदि) भागमा सुई लगाउने बिन्दुको छनौट गर्ने। ९. सुई लगाउने बिन्दुको छालामाथि अल्कोहल/स्प्रिटले पुछ्ने र सुक्न दिने। १०. सिरिन्जको बिको हटाउने र सुई लगाउने बिन्दुको मासुलाई बुढी औला र चोरी औलाको सहायताले पकड्ने। ११. उक्त मासुलाई औषधि लोड गरिएको सिरिन्जको निडलले ९० डिग्रीको कोणमा हुनेगरी रक्तनलीमा नपर्नेगरी छेड्ने। १२. सिरिन्जको प्लंजरलाई ठेलेर औषधिलाई मासुभित्र पठाउने। १३. सिरिन्जको निडललाई सिधा बाहिर निकाल्ने। १४. सुई लगाउदा रगत आए-नआएको यकिन गर्ने। 	<p>अवस्था (Condition): पशुको फार्म/गोठ वा क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): आई एम (I/M) Injection दिने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। • निर्मलीकरण गरिएको निडलको प्रयोग भएको। • सुई लगाउनु अघि स्प्रिटले सफा गरिएको। • सुई ९० डिग्रीको कोणमा लगाईएको। • सिरिन्जमा औषधि बाकि नरहेको • सुई लगाईसकेपछी एकछिन सम्म थिचेर राखिएको। • सुई लगाएको ठाउमा नसुन्त्रिएको र रगत नआएको। • प्रयोग भएको सुईको उचित व्यवस्थापन गरिएको। 	<p>I/M Injection:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • औषधि तथा भ्याक्सिन दिने माध्यमहरू • इन्जेक्सन दिने विभिन्न तरिकाहरू • I/M इन्जेक्सनद्वारा दिइने औषधि तथा भ्याक्सिनहरू • पशुको शरीरमा I/M इन्जेक्सन लगाउन सकिने भागहरू • I/M इन्जेक्सन लगाउने बिधि • I/M इन्जेक्सन लगाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१५. सुई लगाइएको ठाउँमा कपासले एकछिन थिचिराख्ने।</p> <p>१६. एक भन्दा बढी सुई लगाउनु पर्नेछ भने पहिले लगाएको ठाउँमा नलगाई अर्कोपट्टी लगाउने।</p> <p>१७. सुई लगाईसकेपछि पशुमा एलर्जी अथवा अन्य कुनै गम्भीर समस्या देखिएमा तुरुन्त पशु चिकित्सकलाई खबर गर्ने।</p> <p>१८. पशुलाई बिस्तारै मुक्त गर्ने।</p> <p>१९. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।</p> <p>२०. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>२१. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।</p>		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Syringe, Needle, Spirit, Cotton, Travis, Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Restraining Rope, Soap, Bucket, Water, Towel, Medicine, Measuring Tape, Calculator, Weighing Machine

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: ५ सबकट (S/C) Injection दिने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २ घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. आवश्यकता अनुसार सुई लगाउनुपर्ने पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।६. पशुलाई सुई लगाउने व्यक्तिले आफ्नो हात साबुन पानी वा स्प्रिटले सफा गर्ने।७. निर्मलीकरण गरिएको सिरिन्जमा निर्धारित डोज अनुसारको औषधी वा भ्याक्सिनको मात्रा लोड गर्न-<ul style="list-style-type: none">• औषधिको उत्पादन मिति र अन्य लेबल जाँच गर्ने• सिरिन्जको बिको खोल्ने• सिरिन्जमा औषधि लोड गर्ने• सिरिन्जमा भएको हावा हटाउने• सुई नलगाउन्जेल बिको बन्द गरिराख्ने।८. पशुको शरीरमा खुकुलो छाला भएको भागमा सुई लगाउने बिन्दुको छनौट गर्ने।९. सुई लगाउने बिन्दुको छालामाथि अल्कोहल/स्प्रिटले पुछ्ने र सुक्न दिने।१०. सिरिन्जको बिको हटाउने र सुई लगाउने बिन्दुको छालालाई बुढी औला र चोरी औलाको सहायताले तान्ने।११. उक्त छालाको मुनि पर्नेगरी तर मासुमा नपुग्नेगरी औषधि लोड गरिएको सिरिन्जको निडलले छेड्ने।१२. सिरिन्जको प्लंजरलाई ठेलेर औषधिलाई छालामुनि पठाउने।१३. सिरिन्जको निडललाई सिधा बाहिर निकाल्ने।१४. सुई लगाउदा छाला वारपार भए नभएको यकिन गर्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशुको फार्म/गोठ वा क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सबकट (S/C) Injection दिने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• निर्मलीकरण गरिएको निडलको प्रयोग भएको।• सुई लगाउनु अघि स्प्रिटले सफा गरिएको।• सुई लगाउनु अघि छालालाई हल्का तानिएको।• सुई छाला मुनि तर मासु माथि लगाईएको।• सबै औषधि छालामुनि पुगेको।• सुई छालाको वारपार नभएको।• प्रयोग भएको सुईको उचित व्यवस्थापन गरिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>S/C Injection:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• औषधि तथा भ्याक्सिन दिने माध्यमहरू• इन्जेक्सन दिने विभिन्न तरिकाहरू• S/C इन्जेक्सनद्वारा दिइने केहि औषधि तथा भ्याक्सिनहरू• पशुको शरीरमा S/C इन्जेक्सन लगाउन सकिने भागहरू• S/C इन्जेक्सन लगाउने विधि• S/C इन्जेक्सन लगाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१५. सुई लगाइएको ठाउँमा कपासले एकछिन थिचिराख्ने।</p> <p>१६. एक भन्दा बढी सुई लगाउनु पर्नेछ भने पहिले लगाएको ठाउँमा नलगाई अर्कोपट्टी लगाउने।</p> <p>१७. सुई लगाईसकेपछि पशुमा एलर्जी अथवा अन्य कुनै गम्भीर समस्या देखिएमा तुरुन्त पशु चिकित्सकलाई खबर गर्ने।</p> <p>१८. पशुलाई बिस्तारै मुक्त गर्ने।</p> <p>१९. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।</p> <p>२०. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>२१. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।</p>		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Syringe, Needle, Spirit, Cotton, Travis, Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Restraining Rope, Soap, Bucket, Water, Towel, Medicine, Measuring Tape, Calculator, Weighing Machine

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: ६ आई भी (I/V) Injection दिने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २ घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. आवश्यकता अनुसार सुई लगाउनुपर्ने पशुलाई नियन्त्रणमा लिने। ६. पशुलाई सुई लगाउने व्यक्तिले आफ्नो हात साबुन पानी वा स्प्रिटले सफा गर्ने। ७. निर्मलीकरण गरिएको सिरिन्जमा निर्धारित डोज अनुसारको औषधी वा भ्याक्सिनको मात्रा लोड गर्न- <ul style="list-style-type: none"> • औषधिको उत्पादन मिति र अन्य लेबल जाँच गर्ने • सिरिन्जको बिको खोल्ने • सिरिन्जमा औषधि लोड गर्ने • सिरिन्जमा भएको हावा हटाउने • सुई नलगाउन्जेल बिको बन्द गरिराख्ने। ८. पशुको घाँटी वा खुट्टा छामेर रत्तनलीको पहिचान गर्ने। ९. पशुको रत्तनलीमा सुई लगाउने बिन्दुको छनौट गर्ने। १०. छनौट बिन्दुमा भएको रौं फाल्ने ११. पशुको रत्तनलीमा सुई लगाउने बिन्दुको पछाडि हातले थिचेर नली फुल्याउने। १२. सुई लगाउने बिन्दुको छालामाथि अल्कोहल/स्प्रिटले पुछ्ने र सुक्न दिने। १३. औषधि लोड गरिएको सिरिन्जको निडलले ४५ डिग्रीको कोणमा हुनेगरी रत्तनलीमा पर्नेगरि र रगत बग्ने दिशातर्फ हुनेगरी छेड्ने। १४. सिरिन्जको प्लंजरलाई ठेलेर औषधिलाई नलीभित्र पठाउने। १५. सिरिन्जको निडललाई सिधा बाहिर निकाल्ने। 	<p>अवस्था (Condition): पशुको फार्म/गोठ वा क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): आई भी (I/V) Injection दिने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। • निर्मलीकरण गरिएको निडलको प्रयोग भएको। • सुई लगाउनु अघि रौं खुर्केको र स्प्रिटले सफा गरिएको। • सुई ४५ डिग्रीको कोणमा लगाईएको। • सबै औषधि नलीमा पुगेको। • सुई लगाईसकेपछी एकछिन सम्म थिचेर राखिएको। • प्रयोग भएको सुईको उचित व्यवस्थापन गरिएको। 	<p>I/V Injection:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • औषधि तथा भ्याक्सिन दिने माध्यमहरू • इन्जेक्सन दिने विभिन्न तरिकाहरू • I/V इन्जेक्सनद्वारा दिइने केहि औषधि तथा भ्याक्सिनहरू • पशुको शरीरमा I/V इन्जेक्सन लगाउन सकिने भागहरू • I/V इन्जेक्सन लगाउने बिधि • I/V इन्जेक्सन लगाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१६. सुई लगाइएको ठाउँमा कपासले एकछिन थिचिराख्ने।</p> <p>१७. एक भन्दा बढी सुई लगाउनु पर्नेछ भने पहिले लगाएको ठाउँमा नलगाई अर्कोपट्टी लगाउने।</p> <p>१८. सुई लगाईसकेपछि पशुमा एलर्जी अथवा अन्य कुनै गम्भीर समस्या देखिएमा तुरुन्त पशु चिकित्सकलाई खबर गर्ने।</p> <p>१९. पशुलाई बिस्तारै मुक्त गर्ने।</p> <p>२०. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।</p> <p>२१. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>२२. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।</p>		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Syringe, Needle, Spirit, Cotton, Travis, Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Restraining Rope, Soap, Bucket, Water, Towel, Medicine, Measuring Tape, Calculator, Weighing Machine

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: ७ बाह्य परजीवी नियन्त्रण गर्न Dipping गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १ घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. Dipping tank मा पानीको मात्रा जाँच गर्ने।६. Dipping tank को पानीमा Dipping solution (औषधि) उत्पादकको निर्देशन अनुसार हालेर चलाई घोलने।७. आवश्यकता अनुसार Dipping गर्नुपर्ने पशुलाई (भेडा, बाख्रा आदि) नियन्त्रणमा लिने र Dipping tank मा एकतिरबाट डुबाउदै अर्कोतिरबाट निकाल्दै जाने।८. पशुलाई टाउको पनि डुबाउन बाध्य पार्ने।९. शुरुका २/४ वटा पशुलाई पुन दोहर्याउने।१०. कम उमेरका पशुहरूको छुट्टै विशेष व्यवस्थापन गर्ने।११. Dipping tank को औषधि पानी मैलो भएपछि त्यसलाई फालेर पुन औषधिको अर्को झोल बनाउने।१२. पशुलाई भिजेको शरीर चाट्न नदिने।१३. प्रयोग भइ बाकि रहेको औषधि झोलको उचित व्यवस्थापन गरि Dipping tank सुकाउने।१४. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१५. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१६. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशुको फार्म/गोठ</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाह्य परजीवी नियन्त्रण गर्ने। बाह्य परजीवी नियन्त्रण गर्न Dipping गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• सबै पशुलाई Dipping गरिएको।• पशुको शरीरको सबै भाग राम्रो संग भिजेको।• पशुले शरीर चाट्न नपाउनेगरि व्यवस्था गरिएको।• Dipping tank को औषधि पानी धेरै मैलो नभएको।• बांकी रहेको औषधि पानीको उचित व्यवस्थापन गरिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>बाह्य परजीवी:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• पशुमा लाग्ने बाह्य परजीवीहरू र तिनले गर्दा हुने असरहरू• बाह्य परजीवीहरू नियन्त्रणका विभिन्न उपायहरू <p>Dipping विधि:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• Dipping मा प्रायोग हुने केमिकलहरू (औषधि) तथा विधि• Dipping गराउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Dipping tank, dipping solution, water, Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Soap, Bucket, Water, Towel

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- हानिकारक केमिकलको उचित व्यवस्थापन गर्ने।
- पशुमा केहि असामान्य लक्षण देखिएमा पशु चिकित्सकको परामर्श लिने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: ८ आन्तरिक परजीवी नियन्त्रणको लागि De-Worming गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १ घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्यस्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुको छनौट गरी तौल लिने।६. तौल अनुसार औषधिको मात्रा तय गर्ने।७. औषधिलाई Drenching Gun/Bottle मा राख्ने।८. गाईभैसीलाई Travis मा राखेर तथा भेडाबाखा भए एकजना अर्को व्यक्तिको सहयोगले नियन्त्रणमा लिने।९. हातले पशुको मुख खोली Drenching Gun/Bottle मा भएको औषधि खाना नलीमा पठाउने।१०. औषधि ननिलुन्जेल पशुको मुख बन्द गरी राख्ने। (यदि पशुले खोकन थालेमा तुरन्त मुखबाट हात छोड्ने।)११. पशुलाई औषधि खाएपछि मुखबाट बाहिर फ्याके नफ्याकेको यकिन गर्ने। (यदि बाहिर फ्याकेमा पुन ९ नं.को प्रक्रिया दोहर्‍याउने।)१२. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडेर यथास्थानमा राख्ने।१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्यस्थल सफा गर्ने।१४. प्रयोग भएका उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१५. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशुको फार्म/गोठ</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): आन्तरिक परजीवी नियन्त्रणको लागि De-Worming गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• तौल अनुसार औषधिको मात्रा मिलाएको।• Drenching Gun/Bottle मा भएको औषधि पूरै खुवाएको।• पशुले औषधि खादा नखोकेको।• पशुले खाएको औषधि मुखबाट बाहिर नफ्याकेको।• कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>De-Worming विधि:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• De-Worming मा प्रायोग हुने केमिकलहरू (औषधि) तथा विधि• De-Worming गराउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Drenching Gun/Bottle, Travis, Gloves, Masks, Gum Boot, Apron, Restraining Rope, Soap, Bucket, Water, Towel, Medicine, Measuring Tape, Calculator, Weighing Machine,

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।

Module: पशुपन्थीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: ९ नवजात पशुको स्याहार गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक १.० घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = ३.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. New born पशुको नाक मुख सफा कपडाको साहयताले सफा गर्ने।६. माउलाई चाट्न दिने।७. नाभी पेटतिरको भाग भन्दा अगाडि २ ईन्च छोडेर निर्मलीकरण गरेको धागोले बाँध्ने८. धागोले बाँधेको ठाउँ भन्दा अलि माथिबाट Sterile Blade ले काट्ने।९. नाभी काटेको भागमा Tincture iodine solution लगाउने।१०. बच्चालाई जतिसक्दो चाँडो विगौति दुध खुवाउने।११. बच्चालाई न्यानो ठाउमा राख्ने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नवजात पशुको स्याहार गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• New born पशुको नाक मुख सफा भएको।• नाभी पेटतिरको भाग भन्दा अगाडि २ ईन्च छोडेर बाँधेको।• नाभी काटेको भागमा Tincture iodine solution लगाएको।• विगौति दुध खुवाएको।• बच्चालाई न्यानो ठाउमा राखेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>नवजात (New born) पशुको स्याहार:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्त्व• विधि• स्याहार गर्दा ध्यान दिनपर्ने कुराहरू।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Cotton, Mask, Sterile blade, Sterile thread, Soap, Towel, Tincture Iodine

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्थीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: १० घाउ सफा गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुलाई नियन्त्रण गर्ने।६. पशुको पुरानो घाउलाई साबुनपानीले र ताजा तथा सफा घाउलाई सलाईन पानीले राम्रो सग सफा गर्ने।७. यसपछि घाउलाई Antiseptic झोलले सफा गर्ने८. घाउ भएको वरिपरि रौहरूलाई sterile blade ले हटाउने।९. घाउ सफा गर्दा घाउको भित्री भागबाट सफा गर्दै बाहिर आउने।१०. घाउमा Antiseptic मलम लगाउने र bandage गर्ने।११. घाउ पुरानो माथि Sterile Gauze pad राखेर Bandage गर्ने।१२. छेडेको वा टोकेको घाउलाई भने सफा गरिसकेपछि ब्यान्डेज नगरी खुल्ला छोड्ने१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१४. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थान मा भण्डारण गर्ने।१५. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१६. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१७. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म वा क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): घाउ सफा गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• पशुको घाउ सफा भएको।• घाउ सफा गर्दा घाउको भित्री भागबाट सफा गर्दै बाहिर आएको।• घाउमा Antiseptic मलम लगाएर अवस्था अनुसार bandage गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>घाउ:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• प्रकार• सफा गर्नुको महत्व• सफा गर्ने विधि• घाउमा लगाइने औषधीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Forceps, Cotton, Bandage, Antiseptic ointment, Povidine iodine, Soap, Towel, Blade, Scissor

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्थीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: ११ नमूना संकलन गर्ने (गोबर तथा पिसाब)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १ घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">आवश्यक जानकारी लिने।कार्य स्थल छनौट गर्ने।आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।पशुलाई Travis मा राख्ने।गोबरको नमूना लिनको लागि-<ul style="list-style-type: none">हातमा lubricant प्रयोग गर्ने।Rectum मा हात राखेर गोबर स्याम्पल लिने।गोबर स्याम्पल सफा बट्टा वा Sample Bag मा ५०-१०० ग्राम जति राख्ने।गोबर स्याम्पल बट्टा वा Sample bag मा permanent marker ले लेबल गर्ने।गोबर स्याम्पल चाँडै (८ घण्टाभित्र) Lab मा पठाउने।पिसाबको नमूना लिनको लागि-<ul style="list-style-type: none">Sterile भाडा प्रयोग गरेर पिसाब संकलन गर्ने।पिसाब भएको भाडा label गरेर चाडो ल्याबमा पठाउने।कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नमूना संकलन गर्ने (गोबर तथा पिसाब)।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">Rectum बाट हात राखेर गोबर स्याम्पल लिएको।गोबर स्याम्पल बट्टा वा Sample bag मा permanent marker ले लेबल गरेको।पिसाब संकलन गर्दा Sterile भाडाको प्रयोग गरेको।पिसाब भएको भाडा label गरेको।कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>नमूना संकलन:</p> <ul style="list-style-type: none">परिचयमहत्त्वउद्देश्यगोबरको नमूना संकलन विधि र उद्देश्यपिसाबको नमूना संकलन विधि र उद्देश्यनमूना संकलन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Mask, Lubricant, Soap, Sample bag, Permanent Marker, Sample vial

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्थीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: १२ Tympany को व्यवस्थापन गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुलाई नियन्त्रण गर्ने।६. पशुलाई दिइएको घाँसमा विषालु वा दुधेलो (धेरै कलिलो) घाँस छ भने हटाउने।७. पशुलाई MgSO₄, Turpentine oil खुवाएर ठिक भए नभएको यकिन गर्ने।८. माथिको बिधिबाट Tympany को व्यवस्था नभएमा पेट फुलेको देब्रेपट्टी मोटो needle/Trocar canula को साहयताले प्वाल पारेर हावा निकाल्ने।९. पशुलाई नियन्त्रणबाट मुक्त गर्ने।१०. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।११. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१२. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म वा क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Tympany को व्यवस्थापन गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• पशुलाई MgSO₄, Turpentine oil दिएर ठिक भए नभएको यकिन गरेको।• पेट फुलेको देब्रेपट्टी मोटो needle/Trocar canula को साहयताले प्वाल पारेर हावा निकालेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Tympany</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• कारणहरू• व्यवस्थापनको उद्देश्य• विधि• प्रयोग हुने औषधीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Travis, MgSO₄, Turpentine Oil, Needle, Trocar and canula

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्ध्रीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: १३ डायरियाको रोकथाम गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।६. ज्वरो जाँच गर्ने।७. पशुको छाला तानेर र आँखा जाँच गरेर जल बियोजन (Dehydration) भए नभएको यकिन गर्ने।८. जिवनजल र पोषिलो खानेकुरा खुवाउने।९. गोबर जाँचका लागि स्याम्पल पठाउने।१०. धेरै पखाला छु भने पखाला रोक्ने औषधि र saline पानी चढाउने।११. पशुलाई नियन्त्रणबाट मुक्त गर्ने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म वा क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): डायरियाको रोकथाम गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• Fever जाँच गरिएको।• Dehydration भए नभएको यकिन गरेको।• जिवनजल र पोषिलो खानेकुरा खुवाएको।• गोबर जाँचको लागि नमुना लिईएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>डायरिया:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• कारण• रोकथाम उपाय/विधि• सावधानी

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Mask, Thermometer, Travis, Sample bag, जिवन जल

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुदा, चलाउदा सावधानी अपनाउने।

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: १४ अरुचीको उपचार गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. लामो समयसम्म खानपिन नगरेको पशुको पहिचान गर्ने।६. पशुलाई नियमित दिइदै आएको आहाराको गुणस्तर बिग्निएको नबिग्निएको यकिन गर्ने।७. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।८. पशुलाई खाना रुचाउने औषधि निर्देशन अनुसार दिने।९. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडि यथास्थानमा राख्ने।१०. पशुको अवस्थामा थप समस्या आएमा प्राविधिक वा भेट डाक्टरको सल्लाह लिने।११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): अरुची (Anorexia) को उपचार गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• पशुलाई नबिग्निएको आहारा दिएको यकिन गरेको।• पशुलाई आहारा खान रुचाउने औषधि खुवाएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Anorexia</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• प्रकार• उपचार गर्ने विधि• प्रयोग हुने औषधीहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Mask, Soap, Bucket, Medicine

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।

Module: पशुपन्छीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: १५ लुतोको उपचार गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. लुतो लागेको पशुको पहिचान गर्ने।६. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।७. शरिरको संक्रमित ठाँउको रौ ब्लेडले फाल्ने र ठाँउ सफा गर्ने।८. संक्रमित छालामा लुतोको औषधि लगाउने।९. पशुको छाला मुनि Ivermectin को सुई लगाउने।१०. छालामा घाउ भएको खण्डमा थप संक्रमण रोक्न हिमेक्स, चार्मिल जस्ता औषधि लगाउने।११. पशुलाई नियन्त्रणबाट छोडि यथास्थानमा राख्ने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): लुतोको उपचार गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• संक्रमित स्थानको रौ फालेको।• घाउ भएको ठाँउमा औषधि लगाएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Scabies</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• कारण• प्रकार• असर• रोकथाम उपाय/विधि• सावधानी

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Mask, Soap, Bucket, Lotion, Ivermectin

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुँदा सावधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।

Module: पशुपन्थीको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने।

Task: १६ California mastitis test (CMT) गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।६. पशुको प्रत्येक थुनबाट केही सुर्का दुध दुहेर CMT Paddle को छुट्टा छुट्टै खोपामा राख्ने।७. CMT Paddle को खोपामा दुधको बराबर मात्रामा CMT Reagent मिलाउने।८. CMT paddle लाई १० सेकेण्ड जति दुध र CMT Reagent नघुलुन्जेल विस्तारै घुमाउने।९. दुधको बाक्लोपन हेरेर Mastitis भए नभएको यकिन गर्ने।१०. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।११. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१२. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ/फार्म क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): California mastitis test (CMT) गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• पशुको प्रत्येक थुनबाट केही सुर्का दुध CMT Paddle को छुट्टा छुट्टै खोपामा राखेको।• CMT Paddle को खोपामा दुधको बराबर मात्रामा CMT Reagent मिलाएको।• CMT paddle मा दुध र CMT Reagent घुलेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Mastitis</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• प्रकार• कारण• असरहरू <p>California mastitis test (CMT):</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि• सावधानी• CMT का Reagent

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, CMT Reagent, CMT Paddle, Travis, Mask, Gumboot

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुँदा सावधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।

मोड्युल ७
प्रजनन व्यवस्थापन
Breeding Management

मोड्युल ७: प्रजनन व्यवस्थापन Breeding Management

विवरण (Description): यस मोड्युलमा पशुपन्छी जात पहिचान गर्ने, Pedigree रेकर्ड लिने, प्रजननको भाले पोथी छनौट गर्ने, दुध तथा मासुको लागि पशु छनौट गर्ने, Heat Detection गर्ने र Castration गर्ने कार्यहरूसँग सम्बन्धी ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।
मोड्युल परिणाम (Module Outcomes): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरू पशुपन्छी जात पहिचान गर्न, Pedigree रेकर्ड लिने, प्रजननको भाले पोथी छनौट गर्ने, दुध तथा मासुको लागि पशु छनौट गर्ने, Heat Detection गर्ने र Castration गर्न सक्षम हुनेछन्।
कार्यहरू: <ol style="list-style-type: none"> १. पशुपन्छी जात पहिचान गर्ने २. Pedigree रेकर्ड लिने ३. प्रजननको भाले पोथी छनौट गर्ने ४. दुध तथा मासुको लागि पशु छनौट गर्ने ५. Heat Detection गर्ने ६. Castration गर्ने।
समय (Duration): सैद्धान्तिक ६.० घण्टा + व्यावहारिक ९.५ घण्टा = १५.५ घण्टा
Module: प्रजनन व्यवस्थापन Task: १ पशुपंक्षीको जात पहिचान गर्ने।
समय (Duration): सैद्धान्तिक २.० घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = ४.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार सामग्रीहरूको संकलन गर्ने। ५. विभिन्न जातका पशुपन्छी रहेको खोर / गोठमा जाने। ६. पशुपन्छीलाई नियन्त्रणमा लिने। ७. पशुको हकमा शरीरको आकार, बनावट, छाला/ भुत्लाको रंग, सिङ्ग, कल्चौडा, थुन, muzzle र पुच्छरको अवलोकन गर्ने। ८. पन्छीको हकमा प्वाखको रंग र तबर, शरीरको बनावट र सिउर र लोतीको बनावट हेर्ने। ९. पशुको शरीरको आधारमा जात पहिचान गर्ने। १०. पशुपंक्षीको जात Register मा टिप्ने। ११. पशुपंछीलाई नियन्त्रणबाट छोडी यथास्थानमा राख्ने। 	अवस्था (Condition): पशुपंक्षीको गोठ/ खोर निर्दिष्ट कार्य (Task): पशुपंछीको जात पहिचान गर्ने। मानक (Standard): <ul style="list-style-type: none"> • पशुको हकमा शरीरको आकार, बनावट, छाला/ भुत्लाको रंग, सिङ्ग, कल्चौडा, थुन, muzzle र पुच्छरको टिपोट गरेको। • पन्छीको हकमा प्वाखको रंग र तबर, शरीरको बनावट, सिउर र लोतीको बनावट टिपोट गरेको। • शरीरको आधारमा जात उल्लेख गरेको। • कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। 	पशुपंक्षीको जात <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • जातिय गुणहरू • विभिन्न जातहरू • पशुपंक्षीको जात पहिचानको आधार

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। १३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। १४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Gum Boots, Mask, Register, Pen

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुँदा सावधानि अपनाउने।

Module: प्रजनन् व्यवस्थापन

Task: २ Pedigree रेकर्ड लिने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५. घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. छानिएको पशुको पुर्खाको रेकर्ड राखिएको file अध्ययन गर्ने।६. File मा नलेखिएको खण्डमा फर्मको manager लाई सोध्ने।७. कम्तिमा पनि चार पुस्ता सम्मको विवरण अध्ययन गर्ने।८. कतै हाडनाताको सम्बन्ध रहे नरहेको पुष्टि गर्ने।९. सबै जानकारीहरूलाई रजिस्टारमा नोट गर्ने।१०. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।११. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१२. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशुपंछिको गोठ/फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Pedigree record लिने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• कम्तिमा पनि चार पुस्ता सम्मको विवरण नोट गरिएको।• कतै हाडनाताको सम्बन्ध रहे नरहेको पुष्टि गरिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Pedigree:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• नस्ल सुधारका लागि Pedigree रेकर्ड राख्नुको आवश्यकता/महत्त्व• विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Gum Boots, Mask, Register, Pen

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।

Module: प्रजनन् व्यवस्थापन

Task: ३ प्रजननको लागि भाले-पोथीको छनोट गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनोट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुपंछिको गोठ/ खोरमा जाने६. उमेर अनुरूपको शारीरिक बनावट हेर्ने।७. स्वास्थ्य अवस्था सहि रहेको यकिन गर्ने।८. Pedigree रेकार्ड हेरी हाडनाता प्रकरण बाट नजन्मिएको यकिन गर्ने।९. भाले छनोट गर्दा :<ul style="list-style-type: none">• फुर्तिलो र आक्रामक स्वभाव भएको यकिन गर्ने।• भालेको अण्डकोष संगै अरु प्रजनन अंगहरूको पूर्ण विकशित भएको यकिन गर्ने।• Scrotal hernia भए नभएको यकिन गर्ने।• Cryptorchidism भए नभएको यकिन गर्ने।• दुबै अण्डकोष बराबर भएको यकिन गर्ने।१०. पोथी छनोट गर्दा :<ul style="list-style-type: none">• शान्त स्वभाव भएको यकिन गर्ने।• थुन, कल्चौडा र सबै प्रजनन अंगहरूको पूर्ण विकाश भएको यकिन गर्ने।• थनहरू पुर्न संख्या र बराबर आकार र दुरिमा भएको यकिन गर्ने।• कल्चौडाको Milk vein प्रस्ट देखिएको यकिन गर्ने।• कल्चौडा दुई भागमा बाँडिएको यकिन गर्ने।• पछ्याडिको भाग फराकिलो भएको यकिन गर्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ / खोर</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): प्रजननको लागि भाले-पोथीको छनोट गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• उमेर अनुरूपको शारीरिक बनावट हेरेको।• स्वास्थ्य अवस्था सहि रहेको यकिन गरेको।• Pedigree रेकार्ड हेरी हाडनाता प्रकरण बाट नजन्मिएको यकिन गरेको।• सबै कुराहरूको टिपोट राखेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>प्रजननको लागि भाले-पोथीको छनोट</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• भाले र पोथीका गुणहरू• विधि

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ul style="list-style-type: none"> Dystokia, Mastitis र बाँझोपनको History नभएको यकिन गर्ने। ११. सबै कुराहरूको टिपोट राख्ने। १२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। १३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। १४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Gum Boots, Mask, Register, Pen

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुँदा र जाँच गर्दा सावधानी अपनाउने।

Module: प्रजनन् व्यवस्थापन

Task: ४ दुध तथा मासुको लागि पशु छनौट गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।६. उमेर अनुरूपको शारीरिक बनावट हेर्ने।७. स्वास्थ्य अवस्था सहि रहेको यकिन गर्ने।८. दुधको लागि पशु छान्दा पशुको कल्चौडा र पशुको पछाडिको भाग फुकेको यकिन गर्ने।९. दुधको मात्रा नोट गरि सबैभन्दा राम्रो पशु छान्ने।१०. मासुको लागि पशु छान्दा पशुको शरिर र तौल नोट गर्ने।११. पशुको तौल र उमेर अनुसार सबैभन्दा राम्रो पशु छान्ने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशु गोठ / खोर</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): दुध तथा मासुको लागि पशु छनौट गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• स्वास्थ्य अवस्था सहि रहेको यकिन गरेको।• दुधको मात्रा अनुसार सबैभन्दा राम्रो पशु छानेको।• पशुको तौल र उमेर अनुसार सबैभन्दा राम्रो पशु छानेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>दुध तथा मासुको लागि पशु छनौट</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि• राम्रो दुध दिने पशुको गुणहरू• राम्रो मासु लाग्ने पशुको गुणहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Gum Boots, Mask, Register, Pen, Casting Rope

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुँदा र जाँच गर्दा सावधानी अपनाउने।

Module: प्रजनन् व्यवस्थापन

Task: ५ Heat detection गर्ने ।

समय (Duration): सैद्धान्तिक १.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = ३.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने ।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने ।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने ।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।५. Heat detection को लागि पशुको अबलोकन गर्ने ।६. पशुको बानीबेहोरामा आएको फरक नोट गर्ने ।७. आफूमाथि अरु पशुलाई चढ्न दिएको वा आफु चढ्न कोशिश गरेको अबलोकन गर्ने ।८. भाले जनावर भएतिरै जना खोजेको ,घास-दानापानी खान मन नगरेको अबलोकन गर्ने९. Vulva सुन्निएको, रातो भएको र Vulva बाट पातलो mucus बगेको अबलोकन गर्ने ।१०. पशुले छिटो छिटो पिशाब गरेको, छटपटाहट बढेको, एकै ठाउमा नबसेको, पुच्छर चलाइरहेको र कराइरहेको अबलोकन गर्ने ।११. बंगुरको हकमा lumbar छेत्रमा दबाउदा स्थिर रहेको नोट गर्ने ।१२. लक्षण सुरु भएको समय नोट गर्ने ।१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने ।१४. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।१५. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने ।	<p>अवस्था (Condition): पशुपंछिको गोठ / खोर</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Heat detection गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• पशुको बानीबेहोरामा आएको फरक नोट गरेको ।• आफूमाथि अरु पशुलाई चढ्न दिएको वा आफु चढ्न कोशिश गरेको नोट गरेको ।• Vulva सुन्निएको, रातो भएको र Vulva बाट पातलो mucus बगेको नोट गरेको ।• पशुले छिटो छिटो पिशाब गरेको, छटपटाहट बढेको, पुच्छर चलाइरहेको र कराइरहेको अबलोकन गरेको ।• बंगुरको हकमा lumbar छेत्रमा दबाउदा स्थिर रहेको नोट गरेको ।• लक्षण देखाउन सुरु गरेको समय नोट गरेको ।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको ।	<p>Heat detection गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्त्व• विभिन्न पशुको heat मा आउदाका लक्षणहरू• पशु अनुसारका heat का लक्षणहरूको सुची• भाले लगाउने उपयुक्त समय• पशु प्रजननको लागि Heat Detection को महत्त्व• पशु प्रजननका प्रकारहरू• ऋतिम गर्भधारणको महत्त्व, समय र तरिका• गर्भाधान गर्न प्रभाव पार्ने पक्षहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Apron, Gum Boots, Mask, Register, Pen

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।

Module: प्रजनन् व्यवस्थापन

Task: ६ Castration गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक १.० घण्टा + व्यावहारिक ३.० घण्टा = ४.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. उपयुक्त साइजको burdizzo castrator को छनौट गर्ने।६. Castration गरिनुपर्ने पशुलाई नियन्त्रणमा लिने।७. Castrator लाई spirit ले सफा गर्ने।८. Scrotum लाई तन्काउने।९. अन्डकोश माथि रहेको spermatic cord छामेर पत्ता लगाउने।१०. Spermatic cord रहेको छेत्र ओरपर tincture iodine ले सफा गर्ने।११. एकतर्फको अन्डकोशलाइ तल तर्फ खिचदै spermatic cord देखिने छेत्र तन्काउने।१२. उक्त छेत्रमा castrator ले spermatic cord च्याप्ने।१३. च्यापिएको छेत्रको तल वा माथि पुन castrator ले च्याप्ने।१४. थिचेको छेत्रमा tincture iodine ले सफा गर्ने।१५. अर्को अन्डकोश तर्फ यहि प्रक्रिया दोहोर्याउने।१६. पशुलाई सुरक्षित तरिकाले छोडी आराम गर्न दिने१७. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१८. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१९. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): पशुको गोठ / खोर क्लिनिक</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Castration गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• Castrator लाई spirit ले सफा गरेको।• Spermatic cord रहेको छेत्र ओरपर tincture iodine ले सफा गरेको।• Spermatic cord दुइ ठाउमा घाउ नहुने गरि च्यापेको।• थिचेको छेत्रमा tincture iodine ले सफा गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Castration</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• आवश्यकता <p>Castration गर्ने बिधि।</p> <p>Castration गर्दा अपनाउने सावधानीहरू।</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Casting Rope, Burdizzo Castrator, Tincture Iodine, Spirit, Apron, Gloves, Mask, Forceps, Cotton, Antiseptic lotion, Gumboot

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।

मोड्युल ॢ
पशु/पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन
Livestock Management

मोड्युल ८: पशु/पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन Livestock Production Management

विवरण (Description): यस मोड्युलमा दुध दुहुने, Organoleptic Test गर्ने, COB (Clot On Boiling) Test गर्ने, दुधको भण्डारण गर्ने र Wool Shearing गर्ने कार्यहरूसँग सम्बन्धी ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।

मोड्युल परिणाम (Module Outcomes): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरू दुध दुहुन, Organoleptic Test गर्ने, COB (Clot On Boiling) Test गर्ने, दुधको भण्डारण गर्न र Wool Shearing गर्न सक्षम हुनेछन्।

कार्यहरू:

१. दुध दुहुने।
२. Organoleptic Test गर्ने
३. COB (Clot On Boiling) Test गर्ने
४. दुधको भण्डारण गर्ने
५. Wool Shearing गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक २.५ घण्टा + व्यावहारिक ७.० घण्टा = ९.५ घण्टा

Module: पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन

Task: १ दुध दुहुने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनौट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. दुध दुहुने पशुको छनोट गरि पशुलाई डोरीको सहायताले पशुको घाटिलाई पोलमा बाध्ने। ६. लात्ताले हान्ने वा चन्चले पशु भएमा खुट्टामा डोरिले बाँध्ने। ७. आवश्यकता अनुसार पशुको ध्यान एकत्रित गर्न दाना दिने। ८. दुध दुहुने व्यक्तिले सफा कपडा र कपाल छोप्न cap को प्रयोग गर्ने र नङ छोटो गरि काट्ने। ९. दुध दुहुने व्यक्तिले २०-३० सेकेन्ड सम्म साबुन पानीले हात धोई सफा टालोले पुछ्ने। १०. पशुको थुन र कल्चौडालाई मसाज गर्ने। ११. पशुको थुन र कल्चौडालाई पहिले Antiseptic Solution ले धोएर सफा मलमल कपडाले पुछ्ने। १२. आवश्यकता अनुसार थुनलाई चिप्लो पार्ने। 	<p>अवस्था (Condition): पशुको फर्म / गोठ</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): दुध दुहुने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • पहिलो ३-४ सिका फ्याँकेको। • सबै थुनबाट पूर्ण रूपमा दुध दुहेको। • दुध दुहुदा पाँच औंलाको साहयताले दुहेको। • Teat dip solution cup हरेक पशुको लागि छुट्टा छुट्टै बनाई Teat dipping गरेको। • दुधलाई उचित भण्डारण गरिएको। • कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>दुध दुहुने:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • प्रक्रिया • विधि <p>थुनेलो लागेको पशुको पहिचान</p> <p>थुन सफा गर्ने तरिका</p>

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१३. पशुको थुनलाई हत्केलाले थिचेर (Full Hand Method) दुधको सिका निकाल्ने।</p> <p>१४. यसरी ३-४ पहिलो सिका दुधलाई फ्याँक्ने।</p> <p>१५. दुध संकलन गर्ने भाडा (Milking Pail) लाई थुन तल पर्ने गरि भुइमा राख्ने।</p> <p>१६. प्रक्रिया (१३) लाइ दोहोर्याउने वा थुनलाइ हत्केलामा राखी पाचै औलाको सहायताले दुध दुहुने।</p> <p>१७. सबै थुनबाट दुध नसकुन्जेलसम्म दुहिरहने।</p> <p>१८. संकलन गरेको दूधलाई छानेर milking can/bucket मा खन्याउने।</p> <p>१९. दुध दुहिसकेपछि सकेसम्म छिटो थुनलाई पूर्ण antiseptic lotion लगाउने वा teat dip solution मा चोप्ने।</p> <p>२०. Milking can मा संकलन गरिएको दुधलाई भण्डारणको लागि पठाउने।</p> <p>२१. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।</p> <p>२२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>२३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।</p>		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Restraining rope, soap, water, bucket, milking pails, gumboot, apron, Teat dip solution, antiseptic solution, Dry towels, sieve/strainer, milk can

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- पशु दुहुने बेला सावधानी अपनाउने।
- पशु-कल्याणलाई ध्यानमा राखी कार्य गर्ने।

Module: पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन

Task: २ Organoleptic test गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. दुध राखिएको भाडाको ढक्कन खोल्ने।६. ढक्कन खोल्ने बित्तिकै भाडामा भएको दुधको गन्ध लिने।७. दुधको रंग नियालेर अबलोकन गर्ने।८. दुधको चिप्चिपापन (consistency) छाम्ने।९. १-२ थोपा दुधको स्वाद लिने।१०. स्वाद लिएको दुधलाई नानिल्ने र तुरुन्तै basinमा थुक्ने।११. यसरी असामान्य गन्ध, स्वाद, रंग र बनोट देखेमा दुधलाई प्रयोगमा नल्याउने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): दुध भएको स्थान</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Organoleptic test गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• दुधको सामान्य र असामान्य गन्ध, स्वाद, रंग र बनोट पहिचान गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>दुधको गुणस्तर</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्त्व• गुणस्तर मापन विधिहरूको परिचय <p>Organoleptic test</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• आवश्यकता• प्रकार• विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, spoon, Apron

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।

Module: पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन

Task: ३ Clot on Boiling (COB) Test गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. जाँच गर्ने १-२ मि. लि. दुधलाई test tube मा राख्ने।६. Test tube holder को सहायताले दुध राखिएको test tube समात्ने।७. Test tube बलिरहेको burner माथि राख्ने।८. समान तापक्रम पुग्न test tube लाइ सबै दिशामा घुमाउने।९. घुमाउँदै गरेको test tube को दुधलाई उम्लिन दिने।१०. उम्लिरहेको दुध फाटेको/नफाटेको जाँच्ने।११. Test गरिसकेपछि test tube मा भएको दुधलाई sink मा फ्याक्ने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): Milk Collection Centre</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Clot on boiling test गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• उमालेको दुध फाटे नफाटेको अबलोकन गरिएको।• Test tube लाई Test tube holder ले समातेको।• उम्लिरहेको दुध test tube बाट नपेखिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>COB Test गर्ने।</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Test tube, test tube holder, lighter, burner, gloves, test tube rack, towel, spoon, Milk sample

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- दुध उमाल्दा test tube को मुख आफुभन्दा विपरित दिशामा राख्ने।

Module: ८ पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन

Task: ४ दुध भण्डारण गर्ने।

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.० घण्टा = १.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. Sample collector को सहायताले Can बाट दुधको नमूना लिने।६. दुहेको दुधलाई milk can मा खन्याउने।७. उक्त दुधको Volume मापन गर्ने।८. उक्त नमूनाको केहि भागलाई Platform test गर्ने र बाकी भाग Laboratory test का लागि पठाउने।९. उक्त दूधलाई Storage tank मा खन्याउने।१०. भण्डारण गर्न राखिएको दूधलाई २-४ डिग्री सेल्सियस तापक्रममा राख्ने।११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): दुध भण्डारण गर्ने स्थान</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): दुध भण्डारण गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• दुधको नमूना लिएर platform test र laboratory test गरिएको।• भण्डारण गर्दा तापक्रम २-४ डिग्री सेल्सियसमा गरेको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>दुध भण्डारण:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि• सावधानी

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Milk can, sample collector, cooling system, Test tube, Gloves, Mask, Apron, Gumboot

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।

Module: पशुजन्य उत्पादन व्यवस्थापन

Task: ५ Wool shearing गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक २.० घण्टा = २.५ घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनौट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. Shearing गर्ने भेडाको छनौट गर्ने।६. भेडाको घाटीमा collar भयमा वा ऊनमा कुनै foreign material भयमा निकाल्ने।७. Shearing गर्ने स्थान सफा गर्ने र सफा प्लास्टिक बिछ्याउने।८. Shearing गर्ने भेडाको ऊन चिसो भएमा सुक्न दिने।९. Shearing गर्ने भेडाको ढाड भुइमा पर्ने गरि भेडालाई shear गर्ने व्यक्तिको दुइ गोडाबीच च्याप्ने।१०. बाया हातमा Protective shearing gloves लगाउने।११. दाया हातमा Machine shears/ handpiece लिने।१२. बाया हातले shearing गर्ने area को (घाटि/brisket) छालालाई तन्काउने।१३. छाला तन्केको अवस्थामा दाया हातमा भएको Handpiece लाई चालु गर्ने।१४. चालु रहेको handpiece को cutter आफूभन्दा बिपरित पर्ने गरि अघि चलाउने र shear गरेको क्षेत्रमा फेरी नदोहोर्याउने।१५. घाटीमा shearing गरिसकेपछि सोहि अनुरूप ढाड, अगाडिको खुट्टा, ढाडको दाया बाया, पछाडिको खुट्टा, shoulder क्षेत्रलाई एकैपल्टमा shear गर्ने।१६. त्यसपछि भुडी, कल्चौडा/ scrotum, कान र थोरै मात्रामा ऊन भएका सबै क्षेत्रको shearing गर्ने।	<p>अवस्था (Condition): भेडाको खोर/फार्म</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Wool shearing गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• Shearing गर्दा चोटपटक नलागेको।• एकैपटकमा भेडाको घाटी, ढाड र side को ऊन shear गरेको।• उनको उचित भण्डारन गरिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>Wool shearing</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि• सावधानी

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१७. Shear गरेको ऊनलाई Paper wool twine मा लपेट्ने र उपयुक्त स्थानमा भण्डारण गर्ने। १८. Shear गरेको ठाँउमा घाउ वा काटिएमा antiseptic lotion ले सफा गर्ने। १९. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। २०. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। २१. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Shearing machine, shearing gloves, paper wool twine, antiseptic lotion, Plastic sheet, Apron, Mask, Gumboots, Grooming Brush

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थलमा औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने।
- Udder, scrotum र छाला loose हुने भागमा shear गर्दा ध्यान दिने।
- पशु-कल्याणलाई ध्यानमा राखी कार्य गर्ने।

मोड्युल ९
बजारीकरण तथा प्रचार प्रसार
Marketing and Extension

मोड्युल ९: बजारीकरण तथा प्रचार प्रसार Marketing and Extension

विवरण (Description): यस मोड्युलमा प्याकेजिङ्ग गर्ने, विक्रि गर्ने, कृषक समूह तयार गर्ने, समूहको बैठक सञ्चालन गर्ने र सीप प्रदर्शन गर्ने कार्यहरूसँग सम्बन्धी ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन्।

मोड्युल परिणाम (Module Outcomes): यस मोड्युल पूरा भएपछि प्रशिक्षार्थीहरू प्याकेजिङ्ग गर्न, विक्रि गर्न, कृषक समूह तयार गर्न, समूहको बैठक सञ्चालन गर्न र सीप प्रदर्शन गर्न सक्षम हुनेछन्।

कार्यहरू:

१. प्याकेजिङ्ग गर्ने। Perform Packaging
२. उत्पादन विक्रि गर्ने। Sell Products
३. कृषक समूह तयार गर्ने। Form Farmers Group
४. समूहको बैठक सञ्चालन गर्ने। Conduct Group Meeting
५. सीप प्रदर्शन गर्ने Demonstrate Skill

समय (Duration): सैद्धान्तिक २.५ घण्टा + व्यावहारिक ६.५ घण्टा = ९.० घण्टा

Module: बजारीकरण तथा प्रचार प्रसार (Marketing and Extension)

Task: १ प्याकेजिङ्ग गर्ने। (Perform Packaging)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनोट गर्ने। ३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। ४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ५. साइज/गुणस्तर अनुसारको उत्पादन (Grading) छुट्याउने। ६. छुट्याएको उत्पादन फरक फरक क्रेटमा राख्ने। ७. ग्रेडिङ गरेको उत्पादन बजारको माग अनुसारको तौल लिने। ८. जोखेको उत्पादन प्याकीङ्ग गर्ने प्लास्टिक वा थैलामा राख्ने। ९. थैला/प्लास्टिकमा लेवल गर्ने। १०. लेवल लगाएको थैला/प्लास्टिकको मुख बन्द गर्ने। ११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। १२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने। १३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>अवस्था (Condition): प्रशोधन कक्ष</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): प्याकेजिङ्ग गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • उत्पादित सामग्री लेवल सहित प्याकेजिङ्ग गरिएको। • एकनास प्याकेजिङ्ग भएको। • कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>प्याकेजिङ्ग:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • प्रकार • विधि <p>ग्रेडिङ्ग:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • आवश्यकता • विधि <p>लेवल:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • लेवलका आधारभूत विषयवस्तुहरू, • लेवलिङ्ग विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Head cap, Apron, Gloves, Gumboots, Plastic, Labelling paper/machine, Marker, Weighing Machine, Crate, Grader, Sealing Machine

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल, औजार तथा उपकरण साथै सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- कार्यस्थलको सरसफाईमा ध्यान दिने।

Module: बजारीकरण तथा प्रचार प्रसार (Marketing and Extension)

Task: २ उत्पादन बिक्री गर्ने (Sale Products)

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनोट गर्ने।३. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।४. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।५. आफ्नो उत्पादन यकिन गर्ने।६. बजारको माग संकलन गर्ने।७. आवश्यकता अनुसारको प्याकेजिङ गर्ने।८. ढुवानी सम्बन्धी नीति नियम तथा मुल्य प्राप्त गर्ने।९. ढुवानीको साधनको व्यवस्था गर्ने।१०. मुल्य निर्धारण गर्ने।११. माग अनुसारको सामग्री उपयुक्त तापक्रम कायम गरि बजारमा बिक्री वितरण (delivery) गर्ने।१२. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१३. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१४. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition):</p> <ul style="list-style-type: none">• उत्पादित सामग्रीहरू• बजार क्षेत्र <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): उत्पादन बिक्री गर्ने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• बजार मुल्य प्राप्त गरिएको।• लागत मुल्य हिसाब गरिएको।• आफ्नो बस्तु अथवा सेवाको मुल्य निर्धारण गरिएको।• ढुवानी सम्बन्धी नीति नियमको पालना गरिएको।• माग संकलन गरिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>बिक्री:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व <p>मुल्य:</p> <ul style="list-style-type: none">• बजार मुल्य प्राप्त गर्ने तरिका• लागत मुल्य हिसाब गर्ने तरिका <p>ढुवानी:</p> <ul style="list-style-type: none">• ढुवानी सम्बन्धी नीति नियम• ढुवानी मुल्य प्राप्त गर्ने गरीका

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

क्रेट, डोको, कापी, कलम, गाडी

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल ,औजार तथा उपकरण साथै सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।

Module: वजारीकरण तथा प्रचार प्रसार (Marketing and Extension)

Task: ३ कृषक समूह गठन गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक ०.५ घण्टा = १.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने। २. कार्य स्थल छनोट गर्ने। ३. स्वास्थ्य तथा सुरक्षाका उपायहरू सुनिश्चित गर्ने। ४. कृषकहरूको सूची तयार गर्ने। ५. कृषकहरूलाई निश्चित मिति, समय र स्थानमा उपस्थितिका लागि सूचना दिने। ६. सबै कृषकहरू संग औपचारिक रूपमा परिचय गर्ने। ७. समूह गठन वारेमा जानकारी गराउने। ८. समूह गठनको उद्देश्यवारे स्पष्ट पार्ने। ९. समूह गठनबारे कृषकहरूलाई आ-आफ्नो विचार राख्न लगाउने। १०. सबै जनाको विचार ध्यानपूर्वक सुन्ने। ११. सबैजनाको सहमती लिने। १२. उपस्थित कृषकहरूबाट अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्ष तथा सदस्यहरू सहित १५-२५ कृषकहरू रहेको समूह बनाउने। १३. समूहको नामाकरण गर्ने। १४. समूहको विधान तयार पारि दर्ता गर्नको लागि जिम्मेवारी तोक्ने। १५. सुरुवाति आर्थिक स्रोत संकलनको योजना बनाउने। १६. बैंक खाता खोल्नको लागि जिम्मेवारी तोक्ने। १७. पदाधिकारी सहितको सदस्यहरूको समूह गठन भएको माइनुटिङ्ग गर्ने। १८. सबै लाई उपस्थिति तथा निर्णयको अन्त्यमा सही गराउने। १९. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने। २०. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>अवस्था (Condition):</p> <ul style="list-style-type: none"> • गाँउ/समुदाय <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>कृषक समूह गठन गर्ने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • अध्यक्ष उपाध्यक्ष सचिव, कोषाध्यक्ष तथा सदस्यहरू सहितको समूह गठन भएको माइनुट तयार भएको। • कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। 	<p>कृषक समूह:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • गठन गर्नुको महत्व • गठन विधि • दर्ता तथा संचालन <p>माइनुटिङ्ग:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • तयार गर्नुको महत्व • विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

मार्कर, फिलपचार्ट, रजिष्टर, कलम,

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल, आफ्नो र सबै सहभागीहरूको सुरक्षा तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी उपायहरू अवलम्बन गर्ने।
- छलफल गर्दा एक-अर्कालाई आदर गर्ने।

Module: वजारीकरण तथा प्रचार प्रसार (Marketing and Extension)

Task: ४ समूहको बैठक संचालन गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. कार्य स्थल छनोट गर्ने।३. स्वास्थ्य तथा सुरक्षाका उपायहरू सुनिश्चित गर्ने।४. बैठकको लागि प्रस्ताव तयार गर्ने५. बैठकमा सबै सदस्यहरूलाई निमन्त्रणा गर्ने।६. बैठक कक्ष तयार गर्ने।७. सबैजनालाई बैठकमा स्वागत गर्ने।८. अध्यक्षको अनुमति लिई बैठकको सुरुवात गर्ने।९. सबैजनाको उपस्थिति गराउने।१०. बैठकमा छलफल गर्नु पर्ने विषयहरू प्रस्ताव गर्ने।११. छलफल बाट आएका निर्णयहरूलाई टिपोट गर्ने।१२. निर्णयको अन्त्यमा निर्णय पारित गराई सबैलाई हस्ताक्षर गराउने।१३. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१४. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१५. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): बैठक कोठा</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): समूहको बैठक संचालन गर्ने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• बैठकको लागि प्रस्ताव तयार गरिएको।• निमन्त्रणा गर्दा एजेण्डा सहित कोहि नछुटेको।• माइनुटमा उपस्थित सबैको हस्ताक्षर भएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>बैठक:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• आवश्यकता/महत्व• सञ्चालन विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कपी, कलम, रजिष्टर, फिलपचार्ट

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल, आफ्नो र सबै सहभागीहरूको सुरक्षा तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी उपायहरू अवलम्बन गर्ने।
- बैठकमा एक-अर्कालाई आदर गर्ने।

Module: वजारीकरण तथा प्रचार प्रसार Marketing and Extension

Task: ५ सीप प्रदर्शन गर्ने

समय (Duration): सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा + व्यावहारिक १.५ घण्टा = २.० घण्टा

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none">१. आवश्यक जानकारी लिने।२. सीप छनोट गर्ने।३. कार्य स्थल छनोट गर्ने।४. आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने।५. आवश्यकता अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने।६. सिकाईको बातावरण तयार गर्ने।७. सबैले देख्न र सुन्न सक्ने गरी सीप प्रदर्शन स्थल मिलाउने।८. हरेक खुड्किलालाई एक-एक गरेर प्रष्ट पाउँ विस्तारै सबैलाई सहभागी गराएर सिप प्रदर्शन गर्ने।९. सिप प्रदर्शनी पछि बनेको उत्पादन सबैलाई अबलोकन गर्न लगाउने।१०. Critical step वा कुनै स्टेपमा दुविधा भएमा पुन प्रदर्शन गरी प्रष्ट पार्ने११. कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।१२. उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।१३. कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।	<p>अवस्था (Condition): किसान समूह तथा डेमोको विषयवस्तु</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सीप प्रदर्शन गर्ने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none">• सीप प्रदर्शन पूर्व तयारी गरिएको।• सीप प्रदर्शन गर्दा:<ul style="list-style-type: none">- सबैले देख्न र सुन्न व्यवस्था मिलाइएको।- प्रत्येक खुड्किला विस्तारै प्रदर्शन गरीएको।- समय लिने खुड्किलाहरू पहिले नै तयार गरी राखिएको।- संवेदनशील र सुरक्षासँग सम्बन्धीत खुड्किलाहरू प्रष्ट पारिएको।• कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको।	<p>सीप प्रदर्शन:</p> <ul style="list-style-type: none">• परिचय• महत्व• विधि• ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

मार्कर, ब्राउनपेपर, सीप अनुसारको सामग्री/औजार तथा उपकरणहरू

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- कार्यस्थल, औजार तथा उपकरण साथै सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।

परियोजना कार्य
Project Work

परियोजना

<p>विवरण (Description): यस परियोजना कार्यमा बाखा पालन गर्न योजना तयार गर्ने, खोरको व्यवस्थापन गर्ने, उन्नत जातको माउ तथा बोका व्यवस्थापन गर्ने, साइलेज बनाउने, दाना तयार गर्ने, PPR र FMD को Vaccination गर्ने, Castration गर्ने, फिकल टेस्ट को लागि नमूना संकलन गर्ने, Deworming र Dipping गर्ने, नापेर शारिरिक तौल मापन गर्ने, सिड र खुर काट्ने, मासु प्याकेजिङ्ग गरी विक्रि गर्ने कार्यहरू समावेश गरिएका छन्।</p>
<p>परिणाम (Outcomes): यस परियोजना सम्पन्न गरे पछि प्रशिक्षार्थीहरू बाखा पालन गर्न योजना तयार गर्न, खोरको व्यवस्थापन गर्न, उन्नत जातको माउ तथा बोका व्यवस्थापन गर्न, साइलेज बनाउन, दाना तयार गर्न, PPR र FMD को Vaccination गर्ने, Castration गर्ने, फिकल टेस्ट को लागि नमूना संकलन गर्ने, Deworming र Dipping गर्ने, नापेर शारिरिक तौल मापन गर्न, सिड र खुर काट्ने, मासु प्याकेजिङ्ग गरी विक्रि गर्न सक्षम हुनेछन्।</p>
<p>कार्यहरू:</p> <p>बाखा पालन गर्न</p> <ol style="list-style-type: none"> १. योजना तयार गर्न २. खोरको व्यवस्थापन गर्ने ३. उन्नत जातको माउ तथा बोका व्यवस्थापन गर्ने ४. साइलेज बनाउने ५. दाना तयार गर्ने ६. Vaccination गर्ने (PPR र FMD को लागि) ७. Castration गर्ने ८. फिकल टेस्ट को लागि नमूना संकलन गर्ने ९. Deworming र Dipping गर्ने १०. शारिरिक तौल मापन गर्ने (टेप विधिबाट) ११. सिड र खुर काट्ने १२. मासु प्याकेजिङ्ग गरी विक्रि गर्ने
<p>समय (Duration): ११.० घण्टा</p>

निर्देशन (Direction)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रत्येक कार्य गर्दा आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गर्ने वा लगाउने। २. कार्य योजना तयार गर्ने। ३. कार्य योजना अनुसार औजार तथा उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने। ४. खोर तथा उन्नत जातको माउ तथा बोका व्यवस्थापन गर्ने ५. साइलेज बनाउने ६. दाना तयार गर्ने ७. Vaccination गर्ने (PPR र FMD को लागि) ८. Castration गर्ने ९. फिकल टेस्ट को लागि नमूना संकलन गर्ने १०. Deworming र Dipping गर्ने ११. शारिरिक तौल मापन गर्ने (टेप विधिबाट) १२. सिड र खुर काट्ने 	<p>अवस्था (Condition): औजार उपकरण सहितको कार्यस्थल र मापदण्ड</p> <p>परियोजना (Project): बाखा पालन गर्ने।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • कार्य योजना तयार गरिएको। • खोरको व्यवस्थापन गरिएको। • उन्नत जातको माउ तथा बोका व्यवस्थापन गरिएको। • Silage बनाइएको। • दाना तयार गरिएको। • Vaccination गरिएको (PPR र FMD को लागि)। • Castration गरिएको। 	<p>बाखा पालन:</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • गतिविधि • ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

निर्देशन (Direction)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धीत प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१३. मासु प्याकेजिङ्ग गरी विक्रि गर्ने।</p> <p>१४. प्रत्येक कार्य सम्पन्न भएपछि कार्य स्थल सफा गर्ने।</p> <p>१५. प्रत्येक कार्य सम्पन्न भए पछि उपकरण तथा औजारहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने।</p> <p>१६. परियोजना कार्य सम्पादन अभिलेख राख्ने।</p>	<ul style="list-style-type: none"> फिकल टेस्ट को लागि नमूना संकलन गरिएको। Deworming र Dipping गरिएको। शारिरिक तौल मापन गरिएको (टेप विधिबाट)। सिङ र खुर काटिएको। मासु प्याकेजिङ्ग गरी विक्रि गरिएको। सम्पूर्ण कार्यहरू मापदण्ड बमोजिम गरिएको। परियोजनाको प्रत्येक कार्यको कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको। 	

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

BP Blade, Cotton, Gauze and Bandage, Test tubes, Sample collection containers (Glass, Plastic), Different vaccines for Goat (FMD and PPR), Different types of fodders and their seeds (Napier, Berseem, Stylo, Vetch, Amriso, Paspalam, Taki, etc), Molasses, feed (concentrate and roughages), Anthelmintics (Albendazole, Febendazole (Panacur), Levamisole, Ivermectin, etc), Hydrogen peroxide, Cotton rolls, Dettol, Savlon, Sulphur Ointment, fly repellent ointments, IV set, canula, Normal Saline, Syringe Needle, बोका, बाखा, Kit Set (Cotton, Bandage, Sprit, Tr-iodine, Tr. Benzoin, Povidin iodine, Magnesium sulphate, Chloramphenicol inj, Terramycine inj, Belamyl inj, Timpol Powder, Neblon, Calfon, Forceps, Scissors, Trocar and Canulo, Syringe, Needle 18 No., Thermometer, B. P. Handle, B.P. Blade, Chaff Cutter, Measuring Tape, Burdizzo's Castrator, Drenching Gun, Hoof Cutter, Dehorning Wire, Caustic Soda Chalk, Plastic Bags, Sealing Machine, Labels, Grinder, Weighing Machine, Shovel, Sickle, Casting Rope.

सुरक्षा सावधानी (Safety Precautions):

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण अनिवार्य प्रयोग गर्ने।
- कार्यस्थल साथै उपकरण औजार तथा सामग्रीहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने।
- तिखा तथा धारिला औजारहरू प्रयोग गर्दा सवाधानी अपनाउने।
- Animal Welfare लाई ध्यानमा राखेर काम गर्ने।
- पशुको नजिक जाँदा, छुँदा सावधानी अपनाउने।

औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू Tools, Equipment and Materials

(२० प्रशिक्षार्थीकोलागि)

व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण (Personal Protective Equipment)

क्र.सं.	विवरण	स्पेशिफिकेशन	एकाइ	परिमाण
१.	सुरक्षा चस्मा (Safety Goggles)		Pcs	२२
२.	औपचारीक पोशाक		Pcs	२२
३.	एप्रोन (Apron)	कटन	Pcs	२२
४.	पन्जा (Gloves)	रबर	Set	२२
५.	जुता (safety boot)	नचिप्लिने	Pair	२२
६.	सुरक्षा डस्ट माक्स (Safety dust mask)		Pcs	२२

औजार तथा उपकरण (Tools and Equipment)

क्र.सं.	विवरण	स्पेशिफिकेशन	एकाइ	परिमाण
१.	Thermometer	Digital	Pcs	22
२.	Burdizzo Castrator	Medium Size	Pcs	22
३.	Casting Rope	12m	Pcs	04
४.	Debeaking Machine		Pcs	04
५.	Tagging Forceps		Pcs	04
६.	Hoof Cutter	Medium 2, Large 2	Pcs	04
७.	Tooth Cutter		Pcs	04
८.	Measuring Tape	5m	Pcs	22
९.	Tattooing Machine		Pcs	04
१०.	Chaf cutter		Pcs	04
११.	Shovel		Pcs	04
१२.	CMT Paddle		Pcs	22
१३.	Drenching Gun		Pcs	04
१४.	Scissors	Stainless Steel	Pcs	22
१५.	Thumb Forceps	Stainless Steel	Pcs	22
१६.	Measuring Cylinder		Pcs	4
१७.	Weighing balance		Pcs	22
१८.	Cool Box		Pcs	04
१९.	Artery Forceps	Stainless Steel	Pcs	22
२०.	BP Handle		Pcs	22
२१.	Trocar and Canula		Pcs	22
२२.	Grinder		Pcs	04
२३.	Wool Shearing Machine		Pcs	04
२४.	Dehorning Wire		Pcs	22
२५.	Dehorning Rod	Electrical	Pcs	04
२६.	Vaccinator		Pcs	04
२७.	Tablet Gun		Pcs	04
२८.	Kidney Tray		Pcs	04
२९.	Dressing Tray		Pcs	04
३०.	Travis		Pcs	1
३१.	Stethoscope		Pcs	22
३२.	Sprit Lamp		Pcs	4
३३.	Shearing Gloves		Pcs (set)	22
३४.	Spoon		Pcs	22
३५.	Seating Machine		Pcs	1

सामग्री (Materials)

क्र.सं.	विवरण	स्पेशिफिकेशन	एकाइ	परिमाण
१.	BP Blade		Pcs	100
२.	Cotton		Roll	10
३.	Gauze and Bandage		packets	10
४.	Test tubes		Pcs	50
५.	Sample collection containers (Glass, Plastic)		Pcs	100
६.	Different vaccines for Cattle, Buffalo, Sheep, Goat, pig, dog and poultry (HS, Rabies FMD, IBD, PPR, Lasota, BQ, ARV, Swine fever)	प्रत्येक भ्याक्सिन	सेट	१०
७.	Different types of fodders and their seeds (Napier, Berseem, Stylo, Vetch, Amriso, Paspalam, Taki, etc).	प्रत्येकको १-१ वटा पोका	वटा	04
८.	Molasses, feed (concentrate and roughages)		सेट	04
९.	Anthelmintics (Albendazole, Febendazole (Panacur), Levamisole, Ivermectin, etc).	प्रत्येको १० वटा	सेट	०४
१०.	Hydrogen peroxide, Cotton rolls, Dettol, Savlon, Sulphur Ointment, fly repellent ointments, IV set, canula, Normal Saline		सेट	१
११.	Syringe Needle	3ml	Packet (100 pcs)	22
१२.	Syringe Needle	5ml	Packet (100 pcs)	22
१३.	Syringe Needle	10ml	Packet (100 pcs)	22
१४.	बोका			४
१५.	बाखा			४
१६.	Kit Set (Cotton, Bandage, Sprit, Tr-iodine, Tr. Benzoin, Povidin iodine, Magnesium sulphate, Chloramphenicol inj, Terramycine inj, Belamyl inj, Timpol Powder, Neblon, Caflon, Forceps, Scissors, Trocar and Canula, Syringe, Needle 18 No., Thermometer, B. P. Handle, B.P. Blade)		Sets	22
१७.	Tags		Pcs	१००
१८.	Dipping Solution		Liter	5
१९.	Coustic Soda Chalk		Pcs	04
२०.	Label		Pcs	100

आवश्यक स्टेसनरीहरू Stationery

पेशा: सामुदायिक पशुसेवा सहायक Community Livestock Assistant
अवधि: १६० घण्टा
समूहको आकार: २० जना

क्र.सं.	विवरण	परिमाण	कैफियत
१.	इजेलबोर्ड र फ्लिपचार्ट पेपर	आवश्यकता अनुसार	
२.	इन्डेक्स फाईल	२ थान	३ ईन्च
३.	इरेजर	३ दर्जन	
४.	करेक्शन पेन	१ दर्जन	
५.	कैंची	१ थान	पेपर काट्ने
६.	क्याल्कुलेटर	१ थान	साइन्टिफिक
७.	ग्लु स्टिक	३ थान	
८.	डटपेन्/जेलपेन	४ दर्जन	
९.	नेपाली फाईल	१ दर्जन	फाईल तुना समेत
१०.	पन्चिड मेशिन	१ थान	
११.	पमनिन्ट मार्कर	१ दर्जन	
१२.	पिन बोर्ड र फल्यास कार्ड र पिन	आवश्यकता अनुसार	पिनबोर्ड पिन
१३.	पेन्सिल	३ दर्जन	
१४.	पेपर कटर	२ थान	१८ एम.एम.
१५.	पेपर कटर बोर्ड	१ थान	
१६.	फाइल	आवश्यकता अनुसार	
१७.	फोटोकपी पेपर	१ रिम/थान (५०० वटा)	A4/75 grm
१८.	फोटोकपी पेपर	आवश्यकता अनुसार	
१९.	बाइन्डिङ्ग टेप	१ थान	१ ईन्च
२०.	बोर्ड मार्कर	२ दर्जन	
२१.	रिङ्ग फाईल	४ थान	
२२.	सर्पनर ठुलो	२ थान	
२३.	साइन पेन	३ दर्जन	
२४.	सेलो टेप	२ दर्जन	
२५.	स्केच प्याड/कापी	२ दर्जन	
२६.	स्केल (१२ ईन्च)	२ दर्जन	
२७.	साईन्स प्राक्टिकल कपि	२ दर्जन	
२८.	स्टेप्लर मेशिन र पिन	२ थान	
२९.	हाईलाईट पेन	३ थान	
३०.	हाजिर कपी	१ थान	
३१.	हाइट बोर्ड (3X5feet)	१ थान	
३२.	डस्टर	२ थान	

पूर्वाधार तथा सुविधाहरू Infrastructure and Facilities

पेशा: सामुदायिक पशुसेवा सहायक Community Livestock Assistant
अवधि: १६० घण्टा
समूहको आकार: २० जना

क्र.सं.	मानक/विधि	सूचकाङ्क (अनिवार्य)	कैफियत
१.	कक्षाकोठा र बस्ने तथा लेख्ने सुविधा (फर्निचर)	<ul style="list-style-type: none"> • पर्याप्त प्रकाश, उपयुक्त तापक्रम र भेन्टिलेशन साथै ध्वनी नियन्त्रणको व्यवस्था भएको कक्षाकोठा (२२ वर्ग मी.) • कामको प्रकृति अनुसार वयस्क तथा आवश्यकता अनुसार विशेष क्षमता भएका प्रशिक्षार्थीलाई सजिलोसँग बस्न र लेख्न मिल्ने फर्निचरहरू (कम्तिमा २० सेट) • स्वास्थ्य तथा सुरक्षाको सुनिश्चितता 	
२.	अभ्यासस्थल (प्रयोगशाला, कार्यशाला अथवा कार्यस्थल) र बस्ने तथा लेख्ने सुविधा (फर्निचर)	<ul style="list-style-type: none"> • कामको प्रकृति अनुसार पर्याप्त प्रकाश, उपयुक्त तापक्रम र भेन्टिलेशन साथै ध्वनी नियन्त्रणको व्यवस्था भएको अभ्यासस्थल (क्षेत्रफल कम्तिमा २२ वर्ग मी.) • स्वास्थ्य तथा सुरक्षाको सुनिश्चितता • प्रयोगात्मक अभ्यास गर्दा व्यक्ति पिच्छे सामग्रीहरू • सेतो पाटी अथवा इजेलबोर्ड/पिनबोर्ड र मार्कर/फ्लिपचार्ट पेपर/मेटाकार्ड 	
३.	पिउने पानीको व्यवस्था	पिउने पानीको पर्याप्त व्यवस्था भएको	
४.	शौचालयको व्यवस्था	महिला, पुरुष लगायत सबैको लागि सफा र व्यवस्थित शौचालयको व्यवस्था भएको	
५.	फायर एस्टिङ्गुइसर (Fire Extinguisher) र प्राथमिक उपचार बाक्स	फायर इस्टिङ्गुइसर र प्राथमिक उपचार बाक्सको व्यवस्था र सुलभ पहुँच भएको	
६.	पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य	<ul style="list-style-type: none"> • प्रत्येक प्रशिक्षार्थीलाई एक-एक सेट व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण र आधारभूत औजार सहितको टुलबक्स • प्राथमिक उपचार किट बाक्स • सुरक्षासँग सम्बन्धीत दृष्यसामग्रीहरू 	
७.	प्रशिक्षक	पाठ्यक्रममा निर्धारण गरिए बमोजिम	
८.	प्रशिक्षार्थी	पाठ्यक्रममा निर्धारण गरिए बमोजिम	
९.	औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू	पाठ्यक्रममा निर्धारण गरिए बमोजिम	
१०.	कार्यस्थलमा व्यावहारिक सीपको प्रयोग	वास्तविक कार्यक्षेत्रमा क्षमता/सीपको प्रदर्शन गर्ने गरी भ्रमण (Industry exposure) को व्यवस्था गरिएको	
११.	मूल्यांकन	<ul style="list-style-type: none"> • सबै योजनाका लागि मूल्याङ्कन मानक • योजना अनुसारको मूल्याङ्कन प्रणाली 	

आभार Acknowledgements

यो पाठ्यक्रम निर्माण/परिमार्जन गर्न आफ्नो बहुमूल्य समय र विशेषज्ञता प्रदान गर्नु हुने उद्योग व्यवसाय, तालिम प्रदायक संस्था तथा अन्य निकायहरूका तपसिलमा उल्लेखित दक्षकर्मि/विशेषज्ञ प्रतिनिधिहरूप्रति यस प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछ।

क्र.सं.	नाम	संस्था/निकाय	सम्पर्क नं.
१.	Bil Bdr. B.K	Sundarijal, Kathmandu	९८४८३०२४५७
२.	Dr. Asmita Subedi	Dairy Development Corporation	९८६०२८८७१९
३.	Dr. Bhima Thapa Magar	Agriculture & forestry University	९८०३२६८४५१
४.	Dr. Dibek Karki	Freelancer	९८४००१२५०५
५.	Dr. Pramila Subedi	Freelancer	९८६९१२९३८८
६.	Dr. Shishir Bhandari	Nepal Agricultural Research Council	९८४९३३५२७६
७.	Goma Dhital	कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालय	९८४९८५८४७२
८.	Dr. Sonia Gurung	HART, Pokhara	९८४६०००४५०
९.			
१०.			

त्यसैगरी यो पाठ्यक्रम निर्माणमा शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, यूएनडिपी नेपाल तथा स्किल्स परियोजना, ब्रिटिश काउन्सिल द्वारा व्यवस्थित दक्षता परियोजना तथा युरोपियन यूनियनबाट प्राप्त प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगका लागि समेत प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछ।

Council for Technical Education and Vocational Training (CTEVT)

Madhyapur Thimi-17, Sanothimi, Bhaktapur, Nepal

P.O.Box No. 3546, Kathmandu, Tel#6630408, 6630769, 6631458,

Web: <http://www.ctevt.org.np>

Email: curriculum@ctevt.org.np, info@ctevt.org.np